

Izvori financiranja (prihodi) i rashodi proračuna općine Rakovica

Bićanić, Zdenka

Undergraduate thesis / Završni rad

2017

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Polytechnic Nikola Tesla in Gospić / Veleučilište Nikola Tesla u Gospiću**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:107:722641>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-04-20**

Repository / Repozitorij:

[Polytechnic Nikola Tesla in Gospić - Undergraduate thesis repository](#)

Image not found or type unknown

VELEUČILIŠTE „NIKOLA TESLA“ U GOSPIĆU

ZDENKA BIĆANIĆ

**IZVORI FINANCIRANJA (PRIHODI) I RASHODI PRORAČUNA
OPĆINE RAKOVICA**

**RAKOVICA MUNICIPALITY'S SOURCES OF FUNDING
(REVENUES) AND BUDGETARY EXPENDITURES**

Završni rad

Gospić, rujan 2017.

VELEUČILIŠTE „NIKOLA TESLA“ U GOSPIĆU

Upravni odjel

Stručni upravni studij

„IZVORI FINANCIRANJA (PRIHODI) I RASHODI PRORAČUNA OPĆINE „RAKOVICA“

RAKOVICA MUNICIPALITY'S SOURCES OF FUNDING (REVENUES) AND BUDGETARY EXPENDITURES

Završni rad

MENTOR

Dr.sc. Mehmed Alijagić, prof.v.šk.

STUDENT

Zdenka Bićanić

MBS: 0296014294

Gospić, rujan 2017.

Veleučilište „Nikola Tesla“ u Gospiću

Prilog 1.

Upravni odjel

Gospić, 19.07. 2017.

ZADATAK

za završni rad

Pristupniku ZDENKA BICANIC MBS: 0296014294/13

Studentu stručnog studija Upravnog izdaje se tema završnog rada pod nazivom

"Izvori financiranja (prihodi) i rashodi proračuna
Općine Rakovica"

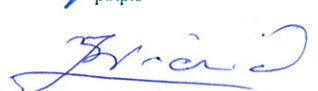
Sadržaj zadatka :

- Temeljni aspekti proračuna
- Proračun jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave
- Izvori financiranja (prihodi) i rashodi proračuna Općine Rakovica
- Sadržaj proračuna Općine Rakovica

Završni rad izraditi sukladno odredbama Pravilnika o završnom radu Veleučilišta „Nikola Tesla“ u Gospiću.

Mentor: dr. sc. MEHMET ALIAGIC zadano: 19.07.2017.,
(ime i prezime) (nadnevak) potpis

Pročelnik odjela: dr. sc. VLANKA RUŽIĆ predati do: 30.09.2017.,
(ime i prezime) (nadnevak) potpis

Student: ZDENKA BICANIC primio zadatak: 19.07.2017.,
(ime i prezime) (nadnevak) potpis

Dostavlja se:

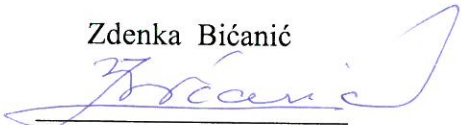
- mentoru
- pristupniku

IZJAVA

Izjavljujem da sam završni rad pod naslovom „ **Izvori financiranja (prihodi) i rashodi proračuna Općine Rakovica** “ izradio/la samostalno pod nadzorom i uz stručnu pomoć mentora dr.sc. Mehmeda Alijagića, prof.v.š.

Ime i prezime

Zdenka Bićanić

(potpis studenta)

SAŽETAK

Proračun je temeljni pojam i predstavlja plansko financijski dokument kojim se procjenjuju prihodi i primici te utvrđuju rashodi i izdaci države odnosno jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave za jednu godinu u skladu sa Zakonom, a donosi ga Hrvatski sabor.

Odredbe Zakona o proračunu u cijelosti se odnose na državni proračun i proračun jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, te proračunske korisnike državnog proračuna i proračunske korisnike proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Danas je uloga proračuna da prikaže najvažnije ciljeve države u fiskalnoj godini, a služi kao instrument ekonomske politike kojim se utječe na ekonomsko stanje zemlje, ekonomski rast, zaposlenost, raspodjelu dohotka, potrošnju, štednju, inflaciju i drugo.

Ključne riječi: državni proračun, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave,
Republika Hrvatska

SUMMARY

Budget is a key term and it represents a planned financial document estimating revenues and receipts and determining expenditures and outlays of the state, i.e. the local and regional self-government unit for a given year in accordance with the Act which is adopted by the Croatian Parliament.

The provisions of the State Budget Act fully relate to the state budget and the budget of local and regional self-government units and to the users of the state budget and the budget of local and regional self-government units. The budget's role today is to indicate the state's most important objectives in the fiscal year and it is used as an economic policy instrument affecting the state's economic situation, economic growth, employment, income distribution, spending, savings, inflation etc.

Keywords: state budget, local and regional self-government unit, Republic of Croatia

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. TEMELJNI ASPEKTI PRORAČUNA.....	2
2.1. Pojam i definicija proračuna	2
2.2. Ciljevi i funkcije sustava proračuna	4
2.3. Sadržaj i struktura proračuna	5
2.4. Priprema, izrada i nadzor proračuna	9
3. PRORAČUN JEDINICA LOKALNE I PODRUČNE (REGIONALNE) SAMOUPRAVE	14
4. IZVORI FINANCIRANJA (PRIHODI) I RASHODI PRORAČUNA OPĆINE RAKOVICA	16
4.1. Osnovni podaci o Općini Rakovica	16
4.2. Izvori financiranja i rashodi proračuna Općine Rakovica	27
5. SADRŽAJ PRORAČUNA OPĆINE RAKOVICA	31
5.1. Prihodi	31
5.2. Rashodi	35
5.3. Projekcija planiranog proračuna za 2018.–2019. godinu	38
5.4. Plan razvojnih programa Općine Rakovica za razdoblje od 2017.- 2019. godine	41
6. ZAKLJUČAK.....	50
LITERATURA	52
POPIS GRAFIKONA, SLIKA I TABLICA	53
POPIS GRAFIKONA	53
POPIS SLIKA.....	53
POPIS TABLICA	53

1. UVOD

Tema mog završnog rada koji sam odabrala kod prof. dr. sc. Mehmeda Alijagića, ujedno i mog mentora, je „Izvori financiranja (prihodi) i rashodi proračuna općine/županije s konkretnim osvrtom na proračun Općine Rakovica“. Općinu Rakovica sam odabrala jer je to općina u kojoj sam rođena, u kojoj sam provela djetinjstvo, koja je zajedno s plemenitim ljudima ovog kraja duboko u mom srcu. O samoj Općini Rakovica saznat ćemo kasnije u radu.

Cilj ovog rada je prikazati sve značajke proračuna kao najznačajnijeg dokumenta kojim se definira i opisuje funkcioniranje jedne države u kojem ključnu ulogu imaju mnogi važni čimbenici. Temeljni propis kojim je u Republici Hrvatskoj regulirano planiranje, izrada, donošenje i izvršavanje proračuna jest Zakon o proračunu (NN 87/08, 136/12, 15/15).

Prilikom pisanja rada korištene su metode deskripcije za opisivanje činjenica, a za preuzimanje tuđih opažanja, stavova i zaključaka korištena je metoda kompilacije.

Rad je podijeljen u sedam cjelina.

Prvi uvodni dio sadrži predmet i cilj rada te izvore podataka i metode prikupljanja.

Drugi dio kroz nekoliko potpoglavlja obrađuje pojam, definiciju, ciljeve i funkciju sustava proračuna, sadržaj i strukturu proračuna, te pripremu izradu i nadzor proračuna.

Treći dio odnosi se općenito na proračun jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Četvrti dio opisuje izvore financiranja i rashode proračuna Općine Rakovica, te ukratko o Općini Rakovica.

Peti dio kroz nekoliko potpoglavlja prezentira prihode i rashode Općine Rakovica s projekcijom planiranog proračuna za 2018. -2019. godinu.

Šesti dio, Zaključak, je završni dio rada u kojem je na jezgrovit način dat prikaz relevantnih činjenica i stavova o proračunu i osvrtom na proračun Općine Rakovica.

2. TEMELJNI ASPEKTI PRORAČUNA

Proračun je instrument za financiranje javne potrošnje u zemlji. Javni prihodi prikupljeni od poreza, pristojbi, doprinosa i drugih davanja se putem proračuna raspoređuju na određene korisnike i utvrđene namjene usmjerene na zadovoljenje javnih potreba. Vlada u skladu sa svojim aktivnostima i željama za razvoj države sastavlja proračun te se državni proračun smatra važnim pokazateljem kako se gospodari državnim sredstvima. U Republici Hrvatskoj postoje tri razine proračuna: državni proračun, proračuni izvanproračunskih fondova te proračuni jedinica lokalne samouprave i uprave (u nastavku proračun lokalnih jedinica). Sva tri proračuna čine cjelinu – proračun opće države. Proračun opće države ne prolazi cijelu administrativnu proceduru kao državni proračun, ali je važan kao ukupni pokazatelj koliko je država prikupila prihoda, i što je najbitnije, kako ih je potrošila.

U Republici Hrvatskoj proračun donosi Hrvatski sabor, dok je za planiranje, izradu i izvršenje proračuna zadužena Vlada (Zakon o proračunu, NN 87/08, 136/12, 15/15). Vlada je obavezna uredno i redovito prikazivati detalje o prikupljanju i trošenju novca svojih građana te je proračun i proračunski proces vrlo formalno određen Zakonom o proračunu koji proračun definira kao akt kojim se procjenjuju prihodi i primici te utvrđuju rashodi i izdaci za jednu godinu. Kontrolu proračuna i trošenja novca obavljaju javna tijela koja se nalaze u okviru nadležnog Ministarstva financija, a naknadnu kontrolu, onu nakon izvršenja proračuna, obavlja Središnji ured za reviziju.

2.1. Pojam i definicija proračuna

Najjednostavnije rečeno proračun predstavlja plan prihoda i rashoda za točno određeno vremensko razdoblje. U hrvatskom jeziku se riječ proračun često izjednačava s terminom budžet koji dolazi od francuske riječi *bougette* koja je u srednjem vijeku označavala kožnu torbicu u kojoj su trgovci držali novac, dok je u Engleskoj riječ *budget* bila naziv za

kožnu torbu u kojoj je ministar financija u parlament donosio plan prihoda i rashoda države za određeno vremensko razdoblje (Ott i suradnici, 2009).

Ne postoji jedinstvena definicija za proračun kao jedan od dominantnih instrumenata financiranja javnih rashoda. Najprihvatljivija definicija je: Proračun je uravnoteženi plan javnih (državnih) prihoda i javnih (državnih) rashoda utvrđen zakonskim aktom parlamenta za određeno vremensko razdoblje (Alijagić, 2015).

Određene razlike u definiranju su prisutne i radi različitog pristupa pri izučavanju tog instrumenta, odnosno da li je primaran financijski, ekonomski, pravni, politički ili socijalni aspekt budžeta i njegovih funkcija (Jelčić, 2001.). **Financijski aspekt** proračuna proizlazi iz činjenice da proračun predstavlja numerički prikaz očekivanih prihoda i rashoda te da je financijska analiza nužna pri utvrđivanju izvora sredstava kojima će se financirati troškovi koji se javljaju kao posljedica zadovoljenja društvenih potreba. Proračun ima i svoj **pravni aspekt** budući da je proračun po formi zakon, dok je po svojem sadržaju administrativni akt „suigeneris“ iz kojeg proizlazi niz pravnih odnosa među raznim subjektima. Značajan broj autora smatra da je kod proračuna primaran politički aspekt te smatraju da je proračun snažno sredstvo za provođenje određenih političkih ciljeva. **Ekonomski aspekt** proračuna je osobito izražen u razdobljima gospodarske nestabilnosti i kriza kada Vlada pokušava anticikličnim budžetom oživljavati gospodarstvo i djelovati na privredna kretanja (Jelčić, 2001.). Dok se **socijalni aspekt** proračuna ogleda kroz redistribuciju društvenog proizvoda, odnosno raspodjelu imovine i dohotka tereteći ekonomski snažnije u korist ekonomski slabijih subjekata (Jelčić, 2001.).

Iako su definicije proračuna mnogobrojne i različite, ipak je moguće zapaziti neke karakteristike koje su im zajedničke i uzimajući njih kao polaznu točku proračun se definira kao javni akt javnopravnog tijela (države) kojim se predviđaju prihodi i rashodi javnopravnog tijela za određeno vremensko razdoblje, najčešće godinu dana.

2.2. Ciljevi i funkcije sustava proračuna

Proračun nije samo pregled prihoda i rashoda, on je prije svega odraz programa rada Vlade i treba doprinositi održavanju ukupne gospodarske ravnoteže uvažavanjem ciljeva alokacijske, distribucijske i stabilizacijske politike (Brümmerhoff, 2000.).

Ciljevi sustava proračuna proizlaze iz ciljeva navedenih ekonomskih politika:

1. Alokacija ili dodjela javnih dobara građanima - putem poreza, taksi i ostalih instrumenata se određena količina novca iz privatnog sektora preusmjerava državi kako bi ona mogla proizvoditi javna dobra koja se zbog nesavršenosti ne mogu osigurati na tržištu.
2. Preraspodjela bogatstva, odnosno dohotka - novac se putem doprinosa i mirovina „pretače“ od ekonomski snažnijih ka ekonomski slabijim građanima, a različitim vrstama dotacija on se usmjerava iz visokorazvijenih regija niže razvijenim regijama.
3. Stabilizacijski cilj koji podrazumijeva stalnu brigu države za osiguranjem poželjne razine zaposlenosti i niske stope inflacije (Ott i suradnici, 2009).

Temeljna funkcija proračuna kao izvora financiranja javnog sektora je utvrditi financijske potrebe, i predložiti načine njihova pokrivanja (Brümmerhoff,2000.). No, funkcije i važnost proračuna mijenjale su se u skladu s razvojem financijske znanosti. Klasičari i liberali su se zalagali za neutralnost proračuna, odnosno proračun nije trebao biti ništa više od običnog obračunskog instrumenta. Zahtijevali su da proračun bude uravnotežen i što manji te kao takav da ne uzrokuje nikakve poremećaje. S vremenom proračun dobiva sve više na važnosti te on biva instrument koji se može i treba upotrijebiti da bi se njime vodila određena politika, dakle da ga se uporabi za postizanje željenog cilja (Jelčić, 2001.). Na primjer javni sektor putem proračuna sve češće utječe na privatnu potražnju i investicije pomoću zajmova iz centralne banke i na taj način daje dodatnu „injekciju“ gospodarstvu kada je to potrebno.

Danas, uloga proračuna je da:

- prikazuje najvažnije ciljeve države u fiskalnoj godini,
- služi kao instrument kojim država utječe na ekonomsko stanje zemlje,
- služi kao sustav kontrole prikupljanja i trošenja proračunskih sredstava.

Analizom proračuna iz proračunskih pozicija može se saznati na koji način država planira prikupiti sredstva, a s druge strane stoji odgovor na pitanje kako država planira potrošiti prikupljene prihode što ukazuje na najvažnije državne ciljeve. Proračun, nadalje služi kao instrument ekonomske politike kojim se utječe na ekonomsko stanje zemlje, odnosno na ekonomski rast, zaposlenost, raspodjelu dohotka, potrošnju, štednju, inflaciju, itd. Naposljetku, proračunom se osigurava i kontrola prikupljanja i trošenja javnog novca. Kao što smo već rekli, kontrolu tijekom fiskalne godine obavljaju uprave u sastavu Ministarstva financija, ali i svako ministarstvo treba obavljati unutarnji nadzor u sklopu samog ministarstva dok naknadnu kontrolu, onu nakon izvršenja proračuna, obavlja Državni ured za reviziju. U kontroli proračunskog novca nezaobilazna je i uloga poreznih obveznika, razmjerna stupnju njihove informiranosti.

2.3. Sadržaj i struktura proračuna

Osnovni elementi koji čine sadržaj i strukturu sustava proračuna su:

- Prihodi i primici proračuna,
- Rashodi i izdaci proračuna,
- Riznica.

Država mora prikupiti određena sredstva kako bi mogla uopće financirati zadovoljenje javnih potreba, odnosno potreban je određeni input sustavu proračuna. Input sustava proračuna su proračunski prihodi koji predstavljaju povećanje ekonomskih koristi tijekom izvještajnog razdoblja u obliku povećanja imovine i priljeva novca i novčanih ekvivalenata (Jakir-Bajo i suradnici, 2008). **Proračunski prihodi** – mogu se prikupljati iz različitih izvora i na različite načine, tj. primjenom različitih financijskih instrumenata (Alijagić, 2015).

Prihodi državnog proračuna i proračuna jedinica lokalne i područne samouprave klasificira se u dvije skupine i to u prihode od poslovanja i prihode od prodaje nefinancijske imovine. Prihodi od poslovanja su prihodi od redovnih aktivnosti države i čine gotovo 99% ukupnih prihoda državnog proračuna (Ott i suradnici, 2009).

Slika 1. Struktura državnog proračuna

Izvor: Izradila studentica sama.

Najznačajniji prihodi od poslovanja su porezni prihodi. Državni prihodi su izvorni prihodi državnog proračuna i proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, a uplaćuju ih porezni obveznici. Neporezni prihodi kao prihodi od poslovanja čine neznatan iznos u proračunu, a čine ih sva nepovratna plaćanja državi, poput plaćanja od stranih javnih i državnih poduzeća te od Hrvatske narodne banke, upravne pristojbe, novčane kazne, prihodi od državne uprave, naknade za ceste i sl. (Ott i suradnici, 2009.).

Prihodi od prodaje nefinancijske imovine, nekadašnji kapitalni prihodi, su svi prihodi koji potječu od prodaje nefinancijske imovine s vijekom trajanja duljim od jedne godine, npr. prihodi od prodaje građevinskih objekata u državnom vlasništvu, privatizacije, prodaje državnih robnih zaliha, prodaje zemlje i sl. (Ott i suradnici, 2009.).

Potpore drugih država ili međunarodnih institucija također povećavaju prihodnu stranu proračuna. Pod potporama se podrazumijevaju sva neotplativa, nepovratna plaćanja te plaćanja bez protuobaveza kao što su ratne odštete, darovi za pojedine programe i projekte te za bilo koju drugu svrhu. Sredstva potpora u proračunu RH dosad nisu imala značajniji udio (Ott i suradnici, 2009.).

Ukoliko su prihodi input sustava proračuna onda su rashodi output proračunskog procesa budući da odražavaju način upotrebe proračunskih prihoda u izvršavanju državnih funkcija. „Rashodi su smanjenje ekonomskih koristi u obliku smanjenja imovine ili povećanja obveza (...)“ (Jakir-Bajo i suradnici, 2008).

Da bi se osigurala dobra kontrola i raspodjela proračunskih sredstava, svi bi se rashodi u državnom proračunu trebali prikazivati na više načina. Tako razlikujemo:

- Ekonomsku klasifikaciju po ekonomskoj namjeni rashoda (primjerice naknade zaposlenima, subvencije, socijalne naknade);
- Funkcijsku klasifikaciju po namjeni rashoda (primjerice obrana, zdravstvo, obrazovanje);
- Programsku klasifikaciju po programima, aktivnostima i projektima (primjerice programi zaštite okoliša, informatizacije, pomoći poduzetništvu);
- Organizacijsku klasifikaciju po organizacijskim jedinicama (primjerice Sabor, Vlada, ministarstva, državni zavodi i sl.);
- Klasifikaciju po izvorima financiranja koja prikazuje izvore (primjerice porezi, doprinosi, namjenski prihodi, donacije);
- Lokacijsku klasifikaciju po teritorijalnim cjelinama (primjerice državama, županijama, gradovima, općinama, područjima posebne državne skrbi) (Ott i suradnici, 2009.).

No, ne koriste se uvijek sve klasifikacije rashoda i ne za sve razine. Imamo dvije osnovne klasifikacije: ekonomsku i funkcionalnu. Prema ekonomskoj klasifikaciji proračunske rashode dijelimo na rashode poslovanja i rashode za nabavu nefinancijske imovine. Rashodi poslovanja vezani su, kako i sam naziv kaže, uz poslovanje države i čine oko 97-98% ukupnih rashoda. Država kao i bilo koje drugo trgovačko društvo mora plaćati zaposlene u državnim institucijama, snositi materijalne rashode, financijske troškove do kojih dolazi uslijed zaduživanja, uz to se mora pobrinuti i za one ekonomski slabije putem mirovina, subvencija, socijalnih davanja i raznih pomoći.

Za razliku od rashoda poslovanja koji odražavaju tekuće poslovanje države, rashodi za nabavu nefinancijske imovine nastaju kao rezultat nabave na neproizvedene i proizvedene imovine, plemenitih metala, strateških zaliha i slično.

Za bolji uvid kako su se trošila proračunska sredstva prema pojedinim namjenama potrebno je sagledati i funkcionalnu klasifikaciju. Rashodi prikazani prema funkcionalnoj klasifikaciji manji su jer u njih nisu uključena sredstva zaduživanja koja su prikazana u računu financiranja (Ott i suradnici, 2009.).

Prema funkcionalnoj klasifikaciji se najviše sredstva najčešće izdvaja za socijalnu zaštitu i zdravstvo što bi moglo ukazivati na postignuti društveni konsenzus o potrebi zaštite socijalnog i zdravstvenog stanja nacije, ali može ukazivati i na neracionalnu potrošnju u sektorima koji se nisu reformirali ni restrukturirali. Značajnu stavku rashoda prema funkcionalnoj klasifikaciji čine i ekonomski poslovi, pod kojima se podrazumijevaju različite državne subvencije kojima se pokušava pomoći neefikasnim sektorima. Osim za navedene namjene sredstva se mogu izdvajati i za opće javne usluge, obranu, obrazovanje, javni red i sigurnost i tako dalje. No, važno je naglasiti da neki iznos dodijeljen nekom ministarstvu ne znači da se on zaista i troši u toj organizaciji za tu namjenu.

Država ispunjavajući svoje opće i posebne ciljeve troši „javni novac“. Priroda tog novca zahtijeva od države da se pridržava racionalnog plana financijskog djelovanja. Osnovno je pravilo da proračun mora biti uravnotežen, odnosno da zbroj prihoda bude jednak zbroju rashoda. Dakako da rashodi države u jednoj fiskalnoj godini mogu biti veći od prihoda, ali jedino ukoliko su pokriveni primicima od zaduživanja. Iz toga proizlazi da je uravnoteženi proračun onaj kod kojeg je zbroj prihoda i primitaka od zaduživanja jednak zbroju rashoda i otplata dugova.

4.2. Priprema, izrada i nadzor proračuna

Proračun je, kao plan prihoda i rashoda države za razdoblje jedne godine, s ekonomskog, socijalnog i političkog stajališta suviše važan da bi se prepustio spontanom donošenju. Upravo zato je izrada proračuna i njegovo donošenje povjereno izvršnim tijelima, koja raspolažu podacima koji omogućavaju da se sastavi proračun i imaju za to školovane ljude.

Pod izradom proračuna podrazumijevaju se postupci pripreme, izrade, donošenja, izvršenja i kontrole izvršenja proračuna koji podrazumijevaju poduzimanje točno utvrđenih radnji koje su stavljene u nadležnost određenih izvršnih i zakonodavnih tijela. Glavni sudionici proračunskog procesa u Republici Hrvatskoj su Hrvatski sabor koji kao najviše zakonodavno tijelo usvaja proračun, Vlada kao glavni nositelj izvršne vlasti predlaže i izvršava proračun, Ministarstvo financija koje sudjeluje u svim fazama pripreme i izvršenja proračuna te korisnici proračuna koji u procesu javnog izbora odlučuju o proračunskoj politici u najširem smislu te riječi (Jurković, 2002).

Tablica 1: Planiranje državnog proračuna

Rok	Nositelj aktivnosti	Aktivnosti
sredina ožujka	Ministarstvo financija u suradnji sa SDURF-om	Izrađuje uputu za izradu strateških planova dostavlja je ministarstvima i drugim državnim tijelima
sredina travnja	Ministarstva i druga državna tijela	Izrađuju strateške planove za trogodišnje razdoblje i dostavljaju

		ih Ministarstvu financija
kraj travnja	Ministarstvo financija u suradnji sa SDURF-om	Na temelju strateških planova Ministarstvo financija u suradnji sa SDURF-om izrađuje strategiju vladinih programa za trogodišnje razdoblje koju predlaže Vladi RH
sredina svibnja	Vlada RH	Vlada donosi strategiju vladinih programa za trogodišnje razdoblje
kraj svibnja	Ministarstvo financija	Na temelju strategije vladinih programa za trogodišnje razdoblje Ministarstvo financija izrađuje nacrt smjernica ekonomske i fiskalne politike za trogodišnje razdoblje koje predlaže Vladi RH
sredina lipnja	Vlada RH	Vlada RH donosi smjernice
kraj lipnja	Ministarstvo financija	Na osnovi smjernica Vlade Ministarstvo financija dostavlja ministarstvima i drugim državnim tijelima Upute za izradu prijedloga državnog proračuna
15. srpnja	Proračunski korisnici	Dostavljaju usklađene prijedloge financijskih planova ministarstvima i drugim državnim tijelima
kraj srpnja	Nadležna ministarstva	Dostavljaju usklađene prijedloge financijskih planova Ministarstvu financija
15. listopada	Ministarstvo financija	Ministarstvo financija, odnosno upravno tijelo za financije izrađuje nacrt proračuna za proračunsku godinu i projekciju za sljedeće dvije godine te ih dostavlja Vladi RH
15. studenog	Vlada RH	Vlada, odnosno poglavarstvo utvrđuje prijedlog proračuna i projekcija te ih dostavlja Saboru, odnosno predstavničkom tijelu na donošenju
kraj godine	Hrvatski sabor	Donosi proračun za sljedeću proračunsku godinu

***SDURF. - Središnji državni ured za razvojnu strategiju i koordinaciju fondova**

Proračunski ciklus započinje postupcima pripreme i izrade proračuna koji se mogu podijeliti u nekoliko faza. U prvoj fazi pripreme formuliraju se ciljevi koji se žele ostvariti primjenom proračuna. Ciljevi mogu biti različiti, npr. smanjenje nezaposlenosti, stabilnost cijena, utvrđena visina budžetskog deficita i način njegova pokrivanja itd. U drugoj fazi

korisnici proračuna planiraju rashode koji će nastati kao rezultat obavljanja poslova iz njihove nadležnosti. Treća faza pripreme proračuna jest ona u kojoj se prikupljaju, analiziraju i preispituje osnovanost i mogućnost podmirenja zahtjeva za sredstvima pojedinih resora ili ministarstava. Zatim slijedi faza usklađivanja zahtjeva, prijedloga, stavova pojedinih resora s raspoloživim mogućnostima koje su određene planiranim proračunskim prihodima. Nakon što su zahtjevi usklađeni s mogućnostima, Vladi se dostavlja nacrt proračuna uz financijsko izvješće u kojem ministar financija izlaže stanje i prognozu kretanja javnih financija u okviru ukupnih gospodarskih kretanja. Ukoliko Vlada prihvati nacrt proračuna u nepromijenjenom obliku on postaje prijedlog proračuna za sljedeću proračunsku godinu (Jelčić, 2001).

Prijedlog proračuna se dostavlja svim saborskim zastupnicima koji ga detaljno proučavaju. Svaki zastupnik, radno tijelo Sabora i Vlada mogu predati svoje prijedloge za izmjenu ili eventualnu dopunu prijedloga proračuna takozvane amandmane. Zbog načela uravnoteženosti predloženi amandmani moraju biti u skladu s utvrđenom stopom dopuštenog deficita konsolidiranog proračuna. Proračun zatim prolazi detaljnu raspravu u zastupničkom domu Sabora gdje se prvo raspravlja općenito o proračunu, zatim o veličini sredstava koja su dodijeljena proračunskim korisnicima i na kraju se glasa. Nakon izglasavanja proračuna provedba proračuna postaje obavezna za sve sudionike i korisnike proračuna (Ott i suradnici, 2009).

Provedba proračuna podrazumijeva poduzimanje radnji kojima se prikupljaju planirani proračunski prihodi te zatim dodjeljuju prikupljena sredstava onim korisnicima u iznosima i za namjene koje su utvrđene proračunom. Istovremeno se obavlja i nadzor i kontrola tih operacija (Jelčić, 2001).

U Republici Hrvatskoj za koordiniranje aktivnosti proračunskih korisnika i uredno izvršenje proračuna odgovorno je Ministarstvo financija. No, posebno mjesto u izvršavanju i kontroli korištenja proračunskih sredstava ima Državna riznica Ministarstva financija. „Državna riznica je složeni sustav proračunskog i financijskog upravljanja javnim novcem čija je svrha racionalnije trošenje javnog novca, smanjivanje potrebe zaduživanja države te povećanje likvidnosti gospodarstva“ (Ott i suradnici, 2009).

Ministarstvo financija ima pravo, ali ne i obvezu, da odobrene iznose u cijelosti iscrpi. U pravilu se ne smiju prekoračiti iznosi koji su određeni proračunom, a sredstva se mogu

upotrijebiti isključivo za ono za što su namijenjena, i samo unutar proračunske godine (Brümmerhoff, 2000).

Proračunski nadzor je sustav kontrole materijalno – financijskog poslovanja proračunskih i izvanproračunskih korisnika državnog proračuna, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i njihovih proračunskih i izvanproračunskih korisnika te pravnih i fizičkih osoba kojima se sredstva osiguravaju u proračunu (subjekti nadzora).

Proračunski nadzor obuhvaća pregled i provjeru računovodstvenih, financijskih i ostalih poslovnih dokumenata proračunskih i izvanproračunskih korisnika, nadzor namjenskog korištenja proračunskih sredstava svih pravnih i fizičkih osoba koje dobivaju sredstva iz proračuna i financijskih planova izvanproračunskih korisnika te kreditnih sredstava s osnove jamstva države i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. (Zakon o proračunu, NN 87/08, 136/12, 15/15).

Proračunski nadzor jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i njihovih proračunskih i izvanproračunskih korisnika postupak je nadziranja zakonitosti korištenja proračunskih sredstava, a u odnosu na izravno ili neizravno doznačena sredstva iz državnog proračuna, nadzire se zakonitost, svrhovitost i pravodobnost korištenja proračunskih sredstava (Zakon o proračunu, NN 87/08, 136/12, 15/15).

Proračunski nadzor obavlja se po predstavkama građana, zahtjevima središnjih tijela državne uprave, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i drugih pravnih osoba ako postoji sumnja na nepravilnost ili prijevaru, te po nalogu ministra financija.

Ovlaštene osobe proračunskog nadzora su inspektori proračunskog nadzora u ministarstvu financija. Inspektori imaju službene iskaznice.

O obavljenom proračunskom nadzoru inspektor proračunskog nadzora je dužan sastaviti zapisnik koji se između ostalih dostavlja i odgovornoj osobi subjekta nadzora. Proračunski nadzor obavlja se izravnim nadzorom kod subjekta nadzora, odnosno analizom njegove financijsko-računovodstvene dokumentacije.

Prema članku 54. Ustava Republike Hrvatske (NN 85/10), Državni ured za reviziju je najviša revizijska institucija Republike Hrvatske, koja je samostalna i neovisna u svom radu. Nadležnost i djelokrug rada Ureda su uređeni Zakonom o Državnom uredu za reviziju (NN 24/11, 61/11 i 27/13). Ured obavlja reviziju državnih prihoda i rashoda, financijskih izvještaja i financijskih transakcija jedinica državnog sektora i lokalnih jedinica, pravnih osoba koje se financiraju iz proračuna, pravnih osoba kojima je osnivač Republika Hrvatska, odnosno lokalne jedinice koje imaju većinsko vlasništvo nad dionicama, odnosno udjelima.

Ured je također nadležan za obavljanje revizije sredstava Europske unije te drugih međunarodnih organizacija ili institucija za financiranje javnih potreba. Revizija obuhvaća ispitivanje dokumenata, isprava i izvješća, sustava unutarnje kontrole i unutarnje revizije, računovodstvenih i financijskih postupaka, te drugih evidencija radi utvrđivanja iskazuju li financijski izvještaji istinit financijski položaj i rezultate financijskih aktivnosti u skladu s prihvaćenim računovodstvenim načelima i standardima. Revizija je i postupak ispitivanja financijskih transakcija u smislu zakonskog korištenja sredstava. Revizija obuhvaća i davanje ocjene o djelotvornosti i ekonomičnosti obavljanja djelatnosti te davanje ocjene o učinkovitosti ostvarenja ciljeva poslovanja ili ciljeva pojedinih financijskih transakcija, programa i projekata.

Državni ured za reviziju odgovara isključivo Saboru kojem šalje izvješće o svom radu i obavljenim revizijama za prethodnu godinu. Sabor Republike Hrvatske putem državne revizije ispituje financijske izvještaje i financijske transakcije svih državnih jedinica, osobito sa stajališta namjenskog korištenja sredstava na način kako je to izglasano državnim proračunom. Državni revizori nemaju ovlast ispravljanja uočenih nepravilnosti, oni isključivo u svom izvješću daju prijedloge i preporuke kojima pridonose ekonomičnijem, učinkovitijem i svrsihodnijem trošenju proračunskih sredstava. Izvješće postaje javni dokument nakon rasprave u Saboru te se objavljuje na web-stranici državnog ureda za reviziju (Ott i suradnici, 2009).

3. PRORAČUN JEDINICA LOKALNE I PODRUČNE (REGIONALNE) SAMOUPRAVE

Kad je riječ o jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave, među koje spadaju županije, gradovi i općine, treba istaknuti činjenicu da one ostvaruju prihode iz vlastitih izvora, od zajedničkih poreza koji se dijele između države, općine/grada i županije te od pomoći iz državnog i lokalnih proračuna. Isto tako, putem zakonske regulative je utvrđeno da navedene jedinice ostvaruju primitke po osnovi zaduživanja putem kredita, zajmova i izdavanjem vrijednosnih papira.

Kada je riječ o Republici Hrvatskoj, treba naglasiti činjenicu da je ona relativno mala zemlja (5,4 milijuna stanovnika), ali ima veliki broj lokalnih jedinica, koje čine 20 županija + Grad Zagreb, 127 gradova i 428 općina. Sukladno zakonskim odredbama, svako mjesto koje ima 10.000 stanovnika može dobiti status grada. Prevelik broj lokalnih jedinica onemogućuje da tijela središnje vlasti dobiju svoju realnu financijsku sliku. Treba naglasiti činjenicu da nažalost postoje gradovi koji ne mogu opravdati taj naziv ni razinom prihoda ni funkcijama koje su im zakonski propisane, a slično je stanje i s općinama. Trend osnivanja općina u Republici Hrvatskoj od 1993. godine pa nadalje omogućio je svakome manjemu ruralnom mjestu da osnuje vlastitu općinu. Glavni je problem gomilanje administrativnih tijela i zaposlenika u tim tijelima. Naime, često je slučaj da takve lokalne jedinice nisu sposobne financirati tekuće izdatke, kao što nisu u stanju pružiti osnovne usluge na svom području. Upravo iz navedenog razloga su takve jedinice sve više ovisne o izravnim transferima iz državnog proračuna. Unatoč načelnoj teritorijalnoj decentralizaciji, država se centralizira.

Kako bi se unaprijedio sustav lokalne uprave i samouprave, kao i njihovo financiranje, neophodno je razdvojiti funkcije države i funkcije lokalnih jedinica. Ovlasti i odgovornosti za financiranje funkcija, ali i za pružanje javnih usluga na razinama lokalnih jedinica treba objediniti jednim zakonom te treba jasno i nedvosmisleno razgraničiti prava i obveze lokalnih jedinica i središnje države. Upravo je to način putem kojeg će pojedine lokalne jedinice nastojati uredno izvršavati svoje obveze, a u slučaju njihova neispunjenja lako će se utvrditi pojedinačna odgovornost za pogreške i propuste.

Isto tako, neophodno je preispitati učinkovitost financiranja javnih izdataka lokalnih jedinica iz središnjeg državnog proračuna, a to se osobito odnosi na financiranje osnovnoga i srednjeg školstva, zdravstvene zaštite, socijalne skrbi, zaštite od požara, te izgradnje i održavanja cesta na lokalnoj i regionalnoj razini. Osim decentralizacije izdataka, vrlo je važno osigurati i postupnu decentralizaciju i prijenos financijskih sredstava lokalnim jedinicama.

Zakonom o proračunu utvrđena je obveza izrade plana razvojnih programa za proračunske korisnike jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te za same jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave. Plan razvojnih programa je, uz opći i posebni dio, sastavni dio proračuna jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave. U planu razvojnih programa proračunski korisnici iskazivali su planirane rashode investicija za trogodišnje razdoblje, a jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, uz ove rashode, i izdvajanja za kapitalne pomoći i donacije. Planovi razvojnih programa predstavljali su kod većine jedinica isječak iz posebnog dijela proračuna odnosno, kod korisnika, isječak iz financijskog plana. Odredbe zakona o proračunu u vezi sa sadržajem i izgledom plana razvojnih programa različito su primjenjivane.

4. IZVORI FINANCIRANJA (PRIHODI) I RASHODI PRORAČUNA OPĆINE RAKOVICA

4.1. Osnovni podaci o Općini Rakovica

Općina Rakovica nalazi se u južnom dijelu Karlovačke županije, a obuhvaća prostor od 261 km² i čini 7,16% površine Karlovačke županije. Njenih 27 naselja smjestilo se uglavnom uz državne prometnice D1 i D42, a rijeka Korana, koja nastaje od 16 Plitvičkih jezera i slapova, formirajući osobite krške kanjone, podzemna jezera i brojne speleološke pojave, povezuje njene prirodne osobitosti, gospodarski i društveni život s nacionalnim parkom Plitvička jezera, zaštićenom svjetskom prirodnom baštinom. Rijeka Korana na istočnom dijelu općine ujedno je prirodna i državna granica Općine Rakovica sa susjednom Bosnom i Hercegovinom.

Općina Rakovica je uvrštena u II. skupinu jedinica lokalne samouprave. Indeks razvijenosti Karlovačke županije iznosi 56,34%, a indeks razvijenosti Općine Rakovica 68,54%, što je više od prosjeka Karlovačke županije.

Općina Rakovica osnovana je 1993. godine u progonstvu u Karlovcu. U Domovinskom ratu potpuno je uništena i od 1995. godine kroz povratak stanovništva, obnovu stambenih objekata, infrastrukture i gospodarstva nastoji uz racionalno korištenje proračunskih sredstava i optimalno korištenje vanjskih izvora financiranja ostvariti ukupni rast i razvoj ovoga područja, te povećati standard življenja i ostanak mladog stanovništva.

Općina Rakovica svojim Statutom definirala je grb i zastavu Općine na kojima dominira znak rakovice, simbola čistoće vode, zaštićene prirode i okoliša.

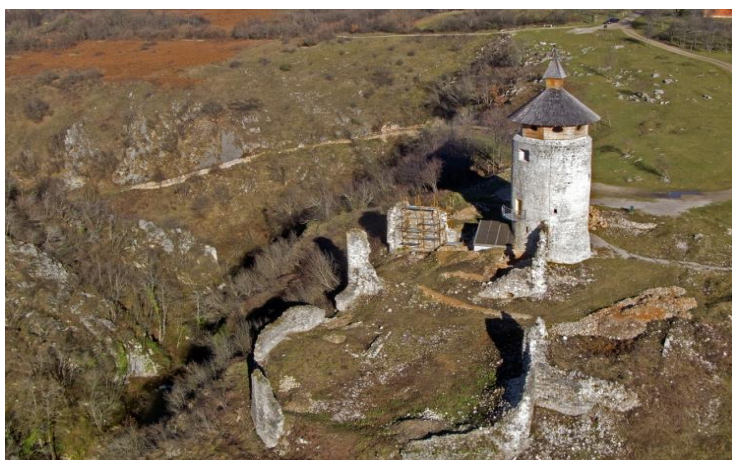
Slika 2. Grb Općine Rakovica

Izvor: Službene stranice Općine Rakovica

Prvi povijesni zapisi vezani uz područje Općine su iz 1185. godine, a vezani su uz stari Drežnik Grad smješten na strmoj krškoj litici iznad rijeke Korane. Danas je zaštićeni spomenik kulture koji je u burnim povijesnim događanjima imao više gospodara, a od 16.-18. stoljeća bio je u vlasništvu Turskog carstva i imao značajnu graničnu ulogu između Turskog i Austrougarskog carstva. Obnova starog grada započela je 2005. godine, a do danas je obnovljena kružna branič kula do koje vodi poučna staza i ista se koristi kao vidikovac sa poučnim i povijesnim eksponatima.

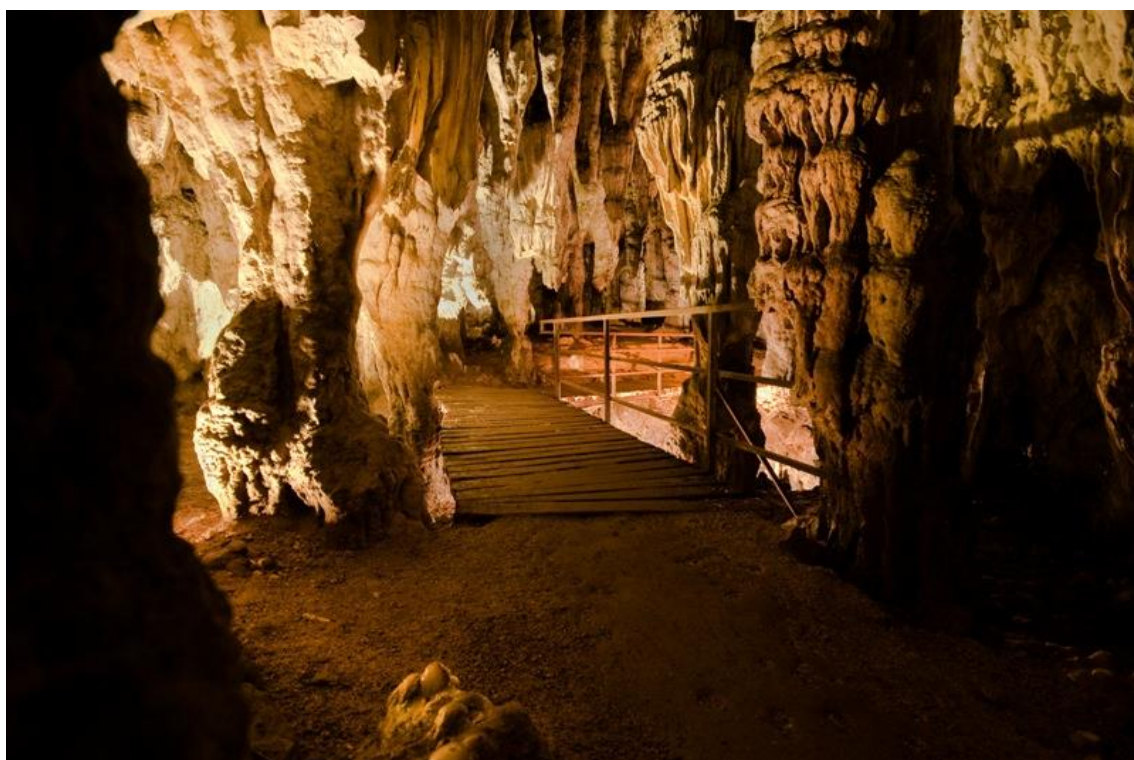
Slika 3. Stari grad Drežnik

Izvor: Wikipedija, Drežnik (stari grad)

Uz kulturno povijesnu baštinu na prostoru Općine Rakovica nalaze se brojni zaštićeni speleološki kompleksi od kojih je lokalitet Baraćeve spilje u naselju Nova Kršlja otvoren za posjetitelje i jedan je od turističkih proizvoda Općine Rakovica u kojem uživaju brojni turisti posjetitelji nacionalnog parka Plitvička jezera smješteni na području Općine Rakovica i plitvičkom okruženju. Kompleksom Baraćeve spilje upravlja Javna ustanova i u suradnji sa brojnim turističkim agencijama, vlasnicima smještajnih i ugostiteljskih objekata, upravom nacionalnog parka i drugim pravnim osobama u turizmu svake godine ugošćuje sve više posjetitelja, a iste dograđuje novim turističkim sadržajima i ponudom.

Slika 4. Baraćeve spilje

Izvor: Turistička zajednica Rakovica

Smještaj na važnom prometnom pravcu Zagreb-Split, čvorištu za Republiku Bosnu i Hercegovinu-Bihać, kao i blizina, odnosno obuhvat dijela Općine Rakovica u granicama Nacionalnog parka Plitvička jezera, zbog čega ju nazivaju i „vratima Plitvičkih jezera“, ovom prostoru daje poseban značaj, a zahvaljujući tome Općinu Rakovica prema ostvarenom broju

noćenja svrstava u vodeću turističku destinaciju u Karlovačkoj županiji i među vodeće kontinentalne destinacije u Hrvatskoj.

Važni prometni pravci državnih prometnica D1 i D42 prema Jadranu, Bosni i Hercegovini kao i prema Istri preko prometnice Selište Drežničko-Ogulin-Rijeka uz milijunske posjetitelje nacionalnog parka Plitvička jezera, osiguravaju i brojne goste koji su u tranzitu ovim važnim državnim prometnicama, te tako turizam i tranzit imaju važnu gospodarsku smjernicu razvoja i života ovog prostora.

Slika 5. Položaj središta Općine Rakovica na karti Karlovačke županije

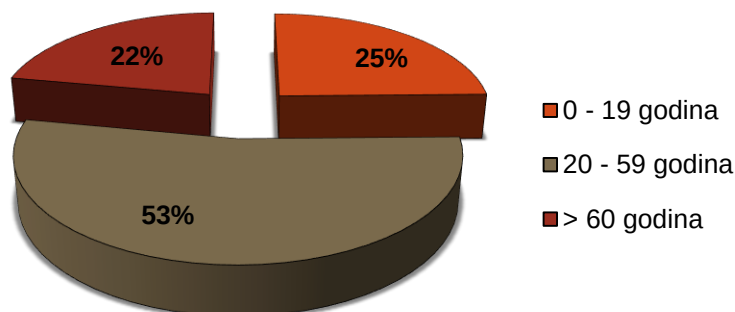

Izvor: <http://www.rakovica.hr/images/dokumenti/str.pdf>

Na području Općine Rakovica, a na temelju podataka Popisa stanovništva iz 2011. godine, popisano je 2.387 osoba što čini udio od 1,85% u ukupnom broju stanovnika u Karlovačkoj županiji. Usporedba Popisa stanovništva iz 2001. godine s Popisom iz 2011. godine pokazuje da područje Općine Rakovica karakterizira pad broja stanovnika. Prostor regije većinom bilježi pad ili stagnaciju u gustoći naseljenosti, depopulaciju stanovništva, proces starenja stanovništva.

Prosječna starost stanovnika Općine Rakovica, na temelju podataka iz 2011. godine, je 40,2 godina, Karlovačke županije 44 godine, dok je u Republici Hrvatskoj prosječna starost 41,7 godina, te se može zaključiti da stanovništvo Općine Rakovica stari nešto sporije od Karlovačke županije i Republike Hrvatske. Prosječna starost stanovnika Općine je ispod prosjeka uspoređujući ga s prosjekom Karlovačke županije i prosjekom Republike Hrvatske, pa je tako stanovništvo Općine Rakovica mlađe za 3,98 godina od stanovništva županije, a 1,3 godina od prosjeka Republike Hrvatske.

Grafikon 1. Dobna struktura stanovništva Općine Rakovica

Izvor: www.dzs.hr, Popis stanovništva 2011. godine

Najviše stanovnika Općine Rakovica pripada kontingentu stanovnika od 20-59 godina (53%), a najmanji broj stanovnika kontingentu > 60 godina (22%), prema čemu se može zaključiti kako Općina Rakovica ima relativno povoljan postotak mlade populacije koja čini gotovo jednu četvrtinu stanovnika Općine. U Općini Rakovica za razliku od mnogobrojnih općina i gradova u Republici Hrvatskoj nema problema s emigracijama i iseljavanjem mlade populacije. Najviše zaposlenih Općine je u Nacionalnom parku Plitvička jezera i kod nekoliko većih ugostitelja tako da su varijacije u nezaposlenosti na području Općine relativno male, te su ekonomski gotovo neznčajne.

Općina Rakovica obavlja poslove lokalnog značaja kojima se neposredno ostvaruju potrebe građana, a koji nisu Ustavom ili zakonom dodijeljeni državnim tijelima i to osobito poslove koji se odnose na:

- Uređenje naselja i stanovanje,
- Prostorno i urbanističko planiranje,

- Komunalne djelatnosti,
- Brigu o djeci,
- Socijalnu skrb,
- Primarnu zdravstvenu zaštitu,
- Odgoj i osnovno obrazovanje,
- Kulturu, tjelesnu kulturu i sport,
- Zaštitu potrošača,
- Zaštitu i unaprijeđenje prirodnog okoliša,
- Protupožarnu i civilnu zaštitu,
- Promet na svom području.

Kada je riječ o Općini Rakovica kao jedinici lokalne samouprave treba istaknuti činjenicu da ona ostvaruje prihode iz vlastitih izvora, od zajedničkih prihoda koji se dijele između države, općine/gradova/županija, od donacija, kapitalnih i tekućih pomoći i drugih izvora sredstava. Isto tako putem zakonske regulative je utvrđeno da navedene jedinice ostvaruju primitke po osnovu zaduživanja kredita, zajmova i izdavanjem vrijednosnih papira.

Turizam je na području Općine Rakovica glavni pokretač gospodarstva, najvećim dijelom zahvaljujući što je 2% Općine u granicama Nacionalnog parka Plitvička jezera, koji godišnje posjeti više od milijun posjetitelja.

Na dan 24.05.2016. god. registrirano je 198 obveznika smještaja na području Općine Rakovica, odnosno 187 iznajmljivača što u konačnici dovodi do ukupno 4047 postelja.

Slika 6. Ponuda smještajnih kapaciteta

Izvor: Turistička zajednica Rakovica

Uz privatne smještajne objekte brojni su turističko-ugostiteljski objekti od hotela, restorana, autokampova, prenoćišta, apartmana, a uređeno je 65 km biciklističkih staza, šetnica kanjonom rijeke Korane, vidikovci, parkirališta i odmorišta. Uređena je i kula Starog grada Drežnika - zaštićenog spomenika kulture koji se koristi u turističke svrhe. Baraćeve spilje, zaštićeni geomorfološki spomenik, koristi se za turističke posjete. Uređena je i manja šetnica uz rijeku Koranu sa mlinicom, a privatni poduzetnici izgradili su dodatne sadržaje kao što su tenisko igralište, bazeni, adrenalinski park, mini zoološki vrt i druge sadržaje.

Općina Rakovica ima više kulturno-povijesnih i speleoloških znamenitosti koje ju izdvajaju od ostalih područja. To su poznati speleološki kraški kompleksi Mašvina sa osobitom i posebno zaštićenom Muškinjinom spiljom, spilju Gvozdenku, te Baraćeve spilje koja je stalno otvorena za posjetitelje, eko muzeji i rute kulturnog turizma pod zajedničkim sloganom „Plitvičke doline“ te povijesnu građu koja se odnosi na kaštel Frankopana – Stari grad Drežnik, na Rakovičku bunu iz 1871. godine pod vodstvom Eugena Kvaternika i prvu hrvatsku vladu u Rakovici, te Domovinski rat.

Značajna kulturno povijesna baština nalazi se u naselju Drežnik Grad, a spominje se u prvim zapisima u 12. stoljeću, iz razdoblja brojnih vladara tadašnjim kaštelom među kojima su i krčki Frankopani. Kula je u brojnim povijesnim događanjima rušena i ponovno obnavljana, a nakon Domovinskog rata zatečena je kao opasna ruševina. Od 2005. godine do 2014. godine obnavljana je branič kula koja je u potpunosti obnovljena i otvorena za posjetitelje. Na vrh kule postavljeni su dalekozori i teleskop kojima se posjetitelji mogu poslužiti s obzirom da se u samom podnožju kule nalazi osobiti krški kanjon Korane i netaknuti okoliš. Kula je pogodna za turističku eksploataciju i njeno upravljanje planira se staviti pod ingerenciju Javne ustanove. Područje je posebno zanimljivo za ljubitelje ornitologije s obzirom da je cjelokupni kraj izrazito bogat raznim ptičjim vrstama koje žive na ovom području netaknute i čiste prirode.

Slika 7. Stari grad Drežnik

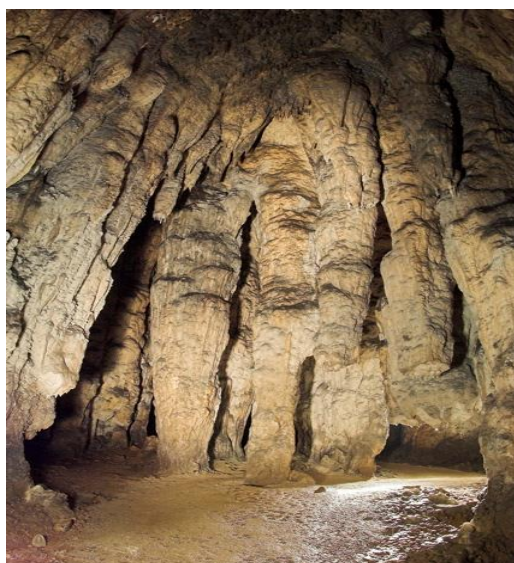
Izvor: Turistička zajednica Rakovica

Slika8. Baraćeve spilje

Izvor: Turistička zajednica Rakovica

Slika 9. Baraćeve spilje

Slika 10. Biciklistička staza

Izvor: Turistička zajednica Rakovica

U nastojanju da se privuče što veći broj posjetitelja djelomično je realiziran projekt „Plitvičke doline“ zamišljen kao Eko muzej na otvorenom čijom bi potpunom realizacijom Rakovica postala samostalna i prepoznatljiva – brendirana destinacija.

Uz prirodne vrednote i osobitosti rakovički kraj poznat je po specifičnom načinu proizvodnje autohtonih vrsta sira kroz registrirana obiteljska poljoprivredna gospodarstva koja učestvuju na brojnim izložbama i natjecanjima te ostvaruju značajne nagrade u kvaliteti svojih proizvoda.

Slika 11. Izložba rakovičkog sira i domaćih proizvoda

Izvor: Turistička zajednica Rakovica

U naselju Grabovac koje je čvorište – raskršće državnih prometnica za smjer prema Jadranu i Bosni i Hercegovini uređena je eko etno tržnica sa parkiralištem i odmorištem na kojoj domaći proizvođači u toku turističke sezone nude svoje proizvode brojnim turistima prolaznicima.

Slika 12. Eko tržnica u Grabovcu

Izvor: Turistička zajednica Rakovica

Uz značajne turističke sadržaje brojni su i inovativni oblici turističke ponude među koje se ubraja i ranch jelena lopatara i divljih vrsta svinja.

Slika 13. Ranch Dolina Jelena

Izvor: Turistička zajednica Rakovica

Ranch Dolina Jelena u sklopu OPG-a Bićanić koje je osnovano 2009. godine bavi se uzgojem jelena običnog i jelena lopatara. Smješten je na području Drežnik Grada, mjesto udaljeno 12 km od Nacionalnog parka Plitvička jezera, te se proteže na površini od 15-ak hektara. Posjetitelji uživaju u ljepotama prirode uz nesvakidašnje razgledavanje i druženje s divljači.

Kratko trajanje prosječnog boravka turista (1,6 dana) zahtijeva konstantno ulaganje dodatnih napora u razvoj turizma kako bi se turisti zadržali najmanje 2-3 dana, za što postoje potrebni sadržaji i smještajni kapaciteti.

Seoski turizam, seljački turizam, turizam na seljačkom gospodarstvu ili ruralni turizam na području Općine Rakovica nije razvijen pa predstavlja potencijal koji se može poticati na razvoj. Seoski turizam se za sada nudi u okviru OPG-a koji uz proizvodnju zdrave hrane nastoje zainteresirati goste za svoje proizvode. Seoski turizam, uz adekvatan razvoj ostalih vidova turističke ponude, može postati značajan izvor dodatne zarade za stanovništvo Općine i općinski proračun. Pokretanjem nove dinamike stvaraju se mogućnosti za poduzetništvo, što zahtijeva ulaganja u infrastrukturu sela i dodatna sredstva u proračunu Općine, a osigurava zapošljavanje i ostanak mladih.

U svrhu privlačenja većeg broja posjetitelja koji će duže boraviti na području Općine potrebno je kreiranje novih programa i vidova turističke ponude i suradnje kroz integraciju ponude Nacionalnog parka Plitvička jezera, Rastoka u Slunju te Unsko sanskog kantona.

Seoski turizam, uz adekvatan razvoj ostalih vidova turističke ponude, može postati značajan izvor dodatne zarade za stanovništvo ovog područja koje je zbog više razloga u dosta segmenata zanemarilo poljoprivrednu proizvodnju. Pokretanjem nove dinamike stvaraju se mogućnosti za zaradu kod kuće, što potiče ulaganja u infrastrukturu sela, pomaže očuvanju tradicije, a zaustavlja se i iseljenje mladih.

U 2015. godini broj noćenja na području Općine iznosio je ukupno 245.869, što je za 38.576 noćenja više nego 2014. godine.

Rast i razvoj turizma kao značajna gospodarska grana Općine Rakovica osigurava dodatna sredstva u proračunu Općine Rakovica koja se kao prihodi od boravišne pristojbe i poreza koriste za razvoj turističke infrastrukture i stvaranje novih turističkih proizvoda, zapošljavanje i ostanak mladog stanovništva.

4.2. Izvori financiranja i rashodi proračuna Općine Rakovica

Da bi Općina Rakovica mogla zadovoljiti potrebe svojih građana potrebna su joj određena financijska sredstva koja se osiguravaju putem proračuna. Prvi korak u procesu donošenja proračuna su smjernice Vlade na osnovi kojih Ministarstvo financija sastavlja upute za izradu prijedloga proračuna i dostavlja ih jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Na osnovu Uputa Ministarstva financija, upravno tijelo za financije izrađuje upute za izradu proračuna i dostavlja ih proračunskim i izvanproračunskim korisnicima proračuna. Upute sadržavaju temeljna ekonomska ishodišta i pretpostavke za izradu prijedloga proračuna, utvrđene prioritete, procjenu prihoda i rashoda te primitaka i izdataka u sljedeće tri godine, iznos sredstava koji se dodjeljuje korisnicima, te precizno utvrđene rokove izrade proračuna i prijedloga financijskih planova proračunskih i izvanproračunskih korisnika.

Upravno tijelo za financije temeljem dostavljenih prijedloga financijskih planova, izrađuje nacrt proračuna za proračunsku godinu i projekciju za sljedeće dvije godine, te ih dostavlja načelniku. Načelnik, nakon detaljnog razmatranja i uvažavanja svih sudionika u proračunskom procesu (građani, mjesna samouprava, udruge građana, proračunski korisnici), utvrđuje prijedlog proračuna koji u zakonskom roku dostavlja Općinskom vijeću na raspravu i donošenje. Općinsko vijeće donosi proračun na razini podskupine ekonomske klasifikacije za iduću proračunsku godinu i projekciju na razini skupine ekonomske klasifikacije za sljedeće dvije proračunske godine do konca tekuće godine (Zakon o proračunu, NN 87/08, 136/12, 15/15).

Dobar sustav strateškog planiranja prepoznaje da se raspolaže ograničenim resursima i da nije moguće tijekom jedne fiskalne godine zadovoljiti sve zahtjeve, te je nužno na osnovu utvrđenih prioriteta osigurati alokaciju adekvatnih sredstava. Procjena godišnjih prihoda i primitaka te utvrđeni iznosi izdataka i drugih rashoda Općine Rakovica iskazuju se u godišnjem proračunu Općine Rakovica koji se donosi za narednu proračunsku godinu na prijedlog Općinskog načelnika prije početka godine za koju se proračun donosi.

Proračun Općine Rakovica sastoji se od općeg i posebnog dijela. Opći dio proračuna čini račun prihoda i rashoda i račun financiranja. Račun prihoda i rashoda proračuna sastoji se od prihoda i rashoda prema ekonomskoj klasifikaciji, a u Računu financiranja iskazuju se primici od financijske imovine i zaduživanja, te izdaci za financijsku imovinu i otplatu kredita i zajmove (Zakon o proračunu, NN 87/08, 136/12, 15/15).

Posebni dio proračuna sastoji se od plana rashoda i izdataka iskazanih prema proračunskim klasifikacijama: organizacijskoj, ekonomskoj, funkcijskoj, lokacijskoj, programskoj, izvorima financiranja (Zakon o proračunu, NN 87/08, 136/12, 15/15).

Kod definiranja općeg proračuna rashodi koji pripadaju jedinicama lokalne i regionalne samouprave i svi njihovi rashodi i izdaci pojedine namjene iskazuju se prema bruto načelu. U nastavku je prikazan opći dio proračuna Općine Rakovica za 2017. godinu s projekcijama za 2018. i 2019. godinu.

Tablica 2. Opći dio proračuna Općine Rakovica za 2017. godinu s projekcijama za 2018. i 2019. godinu.

Prihodi i rashodi Proračuna po razredima, skupinama i podskupinama utvrđuju se u Računu prihoda i rashoda, Računu financiranja i Raspoloživim sredstvima iz prethodnih godina (višak prihoda i rezerviranja) za 2017. godinu kako slijedi:

BROJ KONTA	VRSTA PRIHODA / RASHODA	PLAN 2017	PROJEKCIJA 2018	PROJEKCIJA 2019
A. RAČUN PRIHODA I RASHODA				
6	Prihodi poslovanja	18.302.001,00	18.000.301,00	11.820.301,00
61	Prihodi od poreza	2.888.000,00	2.770.000,00	2.795.000,00
611	Porez i prirez na dohodak	2.392.000,00	0,00	0,00
613	Porezi na imovinu	285.000,00	0,00	0,00
614	Porezi na robu i usluge	211.000,00	0,00	0,00
63	proračuna	12.445.000,00	12.157.000,00	5.942.000,00
633	Pomoći proračunu iz drugih proračuna	5.500.000,00	0,00	0,00
634	Pomoći od izvanproračunskih korisnika	645.000,00	0,00	0,00
638	Pomoći iz državnog proračuna temeljem prijenosa EU sredstava	6.400.000,00	0,00	0,00
64	Prihodi od imovine	358.801,00	358.901,00	358.901,00
641	Prihodi od financijske imovine	17.000,00	0,00	0,00
642	Prihodi od nefinancijske imovine	341.801,00	0,00	0,00
65	posebnim propisima i naknada	2.600.200,00	2.704.400,00	2.714.400,00
651	Upravne i administrativne pristojbe	235.000,00	0,00	0,00
652	Prihodi po posebnim propisima	725.200,00	0,00	0,00
653	Komunalni doprinosi i naknade	1.640.000,00	0,00	0,00
68	Kazne, upravne mjere i ostali prihodi	10.000,00	10.000,00	10.000,00
681	Kazne i upravne mjere	5.000,00	0,00	0,00
683	Ostali prihodi	5.000,00	0,00	0,00
7	Prihodi od prodaje nefinancijske imovine	410.000,00	410.000,00	410.000,00
71	Prihodi od prodaje neproizvedene dugotrajne imovine	380.000,00	380.000,00	380.000,00
711	Prihodi od prodaje materijalne imovine - prirodnih bogatstava	350.000,00	0,00	0,00
712	Prihodi od prodaje nematerijalne imovine	30.000,00	0,00	0,00
72	Prihodi od prodaje proizvedene dugotrajne imovine	30.000,00	30.000,00	30.000,00
721	Prihodi od prodaje građevinskih objekata	30.000,00	0,00	0,00
3	Rashodi poslovanja	10.264.000,00	9.343.300,00	8.735.300,00
31	Rashodi za zaposlene	1.591.300,00	1.625.400,00	1.609.900,00
311	Plaće (Bruto)	1.287.500,00	0,00	0,00
312	Ostali rashodi za zaposlene	64.000,00	0,00	0,00
313	Doprinosi na plaće	219.800,00	0,00	0,00
32	Materijalni rashodi	3.500.000,00	2.736.300,00	2.812.300,00
321	Naknade troškova zaposlenima	68.000,00	0,00	0,00
322	Rashodi za materijal i energiju	578.800,00	0,00	0,00
323	Rashodi za usluge	2.133.300,00	0,00	0,00
324	Naknade troškova osobama izvan radnog odnosa	81.900,00	0,00	0,00
329	Ostali nespomenuti rashodi poslovanja	638.000,00	0,00	0,00

34	Financijski rashodi	191.000,00	191.000,00	191.000,00
342	Kamate za primijene kredite i zajmove	130.000,00	0,00	0,00
343	Ostali financijski rashodi	61.000,00	0,00	0,00
35	Subvencije	270.000,00	290.000,00	310.000,00
352	Subvencije trgovačkim društvima, poljoprivrednicima i obrtnicima izvan javnog sektora	270.000,00	0,00	0,00
36	Pomoći dane u inozemstvo i unutar općeg proračuna	1.918.000,00	2.324.500,00	1.659.000,00
363	Pomoći unutar općeg proračuna	1.875.000,00	0,00	0,00
366	Pomoći proračunskim korisnicima drugih proračuna	43.000,00	0,00	0,00
37	druge naknade	732.700,00	732.600,00	737.600,00
372	Ostale naknade građanima i kućanstvima iz proračuna	732.700,00	0,00	0,00
38	Ostali rashodi	2.061.000,00	1.443.500,00	1.415.500,00
381	Tekuće donacije	731.000,00	0,00	0,00
382	Kapitalne donacije	320.000,00	0,00	0,00
385	Izvanredni rashodi	10.000,00	0,00	0,00
386	Kapitalne pomoći	1.000.000,00	0,00	0,00
4	Rashodi za nabavu nefinancijske imovine	17.495.001,00	4.242.001,00	4.370.501,00
41	Rashodi za nabavu neproizvedene dugotrajne imovine	100.000,00	0,00	0,00
411	Materijalna imovina - prirodna bogatstva	100.000,00	0,00	0,00
42	Rashodi za nabavu proizvedene dugotrajne imovine	12.095.001,00	4.242.001,00	4.370.501,00
421	Građevinski objekti	11.324.501,00	0,00	0,00
422	Postrojenja i oprema	172.000,00	0,00	0,00
425	Nematerijalna proizvedena imovina	598.500,00	0,00	0,00
45	Rashodi za dodatna ulaganja na nefinancijskoj imovini	5.300.000,00	0,00	0,00
451	Dodatna ulaganja na građevinskim objektima	5.300.000,00	0,00	0,00

B. RAČUN ZADUŽIVANJA/FINANCIRANJA				
8	Primici od financijske imovine i zaduživanja	6.400.000,00	1.575.000,00	875.500,00
84	Primici od zaduživanja	6.400.000,00	1.575.000,00	875.500,00
842	institucije u javnom sektoru	6.400.000,00	0,00	0,00
5	Izdaci za financijsku imovinu i otplate zajmova	0,00	6.400.000,00	0,00
54	Izdaci za otplatu glavnice primijenjenih kredita i zajmova	0,00	6.400.000,00	0,00
542	financijskih institucija u javni	0,00	0,00	0,00

C. RASPOLOŽIVA SREDSTVA IZ PRETHODNIH GODINA (VIŠAK PRIHODA I REZERVIRANJA)				
9	Vlastiti izvori	2.647.000,00	0,00	0,00
92	Rezultat poslovanja	2.647.000,00	0,00	0,00
922	Višak/manjak prihoda	2.647.000,00	0,00	0,00

5. SADRŽAJ PRORAČUNA OPĆINE RAKOVICA

5.1. Prihodi

Općina Rakovica ima prihode kojima u okviru svoga samoupravnog djelokruga slobodno raspolaže. Prihodi Općine Rakovica su prikazani u gore navedenoj tablici, a čine ih:

- ✓ općinski porezi, prirezi, naknade, doprinosi i pristojbe
- ✓ prihodi od stvari u njezinom vlasništvu imovinskog prava
- ✓ prihodi od trgovačkih društava i drugih pravnih osoba u vlasništvu Općine, odnosno onih u kojima Općina ima udio ili dionice

Svi prihodi i primici proračuna moraju biti raspoređeni u proračunu i iskazani po izvorima iz kojih potječu. Svi izdaci proračuna moraju biti utvrđeni u proračunu i uravnoteženi s prihodima i primicima.

Prihodi i primici u proračunu Općine Rakovica za 2017. godinu planiraju se u ukupnom iznosu od 27.759.001,00 kn, a u njima su sadržani prihodi poslovanja i prihodi od prodaje nefinancijske imovine iskazani u Računu prihoda i rashoda, kao i primici od zaduživanja iskazani u Računu financiranja.

U odnosu na projekciju za 2017. godinu iznos prihoda i primitaka je u Prijedlogu proračuna za 2017. godinu u nominalnom iznosu veći za 11.695.301,00 kn. Razlog tome je činjenica da su u projekciji za 2017. godinu planirana EU sredstva za modernizaciju prometnica u iznosu od 2.650.000,00 kn i 300.000,00 kuna za Stari grad Drežnik, kao i namjenska sredstva od kratkoročnog zaduživanja u iznosu od 1.575.000,00 kuna za aglomeraciju.

U Prijedlogu proračuna za 2017. godinu sredstva pomoći iz EU iznose 6.400.000,00 kuna.

Samo planiranje prihoda i primitaka temelji se na trenutno važećim zakonskim propisima.

Prihodi i primici proračuna Općine Rakovica za 2017. godinu sastoje se od Prihoda poslovanja, Prihoda od prodaje nefinancijske imovine i namjenskih primitaka od zaduživanja.

Tablica 3. Struktura prihoda i primitaka proračuna Općine Rakovica za 2016. i 2017. god.

USPOREDBA PRORAČUNA 2016./2017.	PRIHODI I PRIMICI U 2016.	PRIHODI I PRIMICI U 2017.	INDEKS 2017./2016.
UKUPNI PRIHODI I PRIMICI	18.751.700,00	27.759.001,00	48,03%
1.PRIHOD POSLOVANJA	14.526.000,00	18.302.001,00	25,99%
2. PRIHOD OD PRODAJE NEFINANCIJSKE IMOVINE	410.000,00	410.000,00	0,00%
3.PRIMICI (od financijske imovine i zaduženja)	2.650.000,00	6.400.000,00	41,50%
4.RASPOLOŽIVA SREDSTVA (Iz prethodnih godina Vlastiti izvori)	1.165.700,00	2.647.000,00	27,07%

Izvori : izradila studentica na temelju podataka iz proračuna Općine Rakovica

Prihode poslovanja čine:

- **Prihodi od poreza** (skupina 61) koji su planirani u iznosu od 2.888.000,00 kn. Navedeni planirani prihodi čine 10,42 % ukupnih prihoda i primitaka proračuna.
- **Prihod od poreza i prireza na dohodak** planiran je u iznosu od 2.392.000,00 kn, odnosno 8,63% od ukupnih prihoda i primitaka
- **Prihod od poreza na imovinu** planiran je u iznosu od 285.000,00 kn u kojem su sadržani porez na kuće za odmor i porez na promet nekretnina.
- **Prihod od poreza na robu i usluge** planira se u iznosu od 211.000,00 kn.
 - porez na potrošnju
 - porez na tvrtku, odnosno naziv

- **Prihodi temeljem pomoći iz inozemstva i od subjekata unutar općeg proračuna** (skupina 63) su u strukturi ukupnih prihoda i primitaka najznačajniji, a čine ih planirane pomoći iz drugih proračuna (državnog, županijskog, općinskog, pomoći od izvanproračunskog korisnika te sredstva pomoći iz državnog proračuna temeljem prijenosa iz EU sredstava) u ukupnom iznosu od 12.445.000,00 kn. U strukturi planiranih proračunskih prihoda pomoći čine 44,88%.
- **iz državnog proračuna:** s osnove tekućih pomoći jedinicama lokalne samouprave (na bazi iznosa iz 2016. godine, a sukladno članku 38. stavku 1., 3. i 6. Zakona o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske) 2.937.000 ,00 kn.
- **Prihod od imovine** (skupina 64) sadrži prihode od financijske i nefinancijske imovine, a planirani su u iznosu od 358.801,00 kn. U strukturi prihoda i primitaka čine 1,30%.
- **Prihod od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknade** (skupina 65), planiran je u proračunu u ukupnom iznosu od 2.600.200,00 kn, te u strukturi ukupnih prihoda i primitaka čini udio od 9,37%.
- **Kazne, upravne mjere i ostali prihodi** (skupina 68) planirani su u ukupnom iznosu od 10.000,00 kn, u kojima su sadržani prihodi od kazni u iznosu od 5.000,00 kn te ostali prihodi u iznosu od 5.000,00 kn.

Prihodi od prodaje nefinancijske imovine

- **Prihod od prodaje neproizvedene dugotrajne imovine** (skupina 71) sa udjelom od 1,37% u planiranim proračunskim prihodima i primicima, odnosno u ukupno planiranom iznosu od 380.000,00 kn.
- **Prihod od prodaje proizvedene dugotrajne imovine** (skupina 72) planiran je u ukupnom iznosu od 30.000,00 kn što čini 0,11% ukupnih prihoda i primitaka proračuna.

Namjenski primici od zaduživanja

- **Namjenski primici od zaduživanja** (skupina 84) planirana je u iznosu od 6.400.000,00 kn, a u svrhu premošćivanja jaza između priljeva sredstava za sanaciju

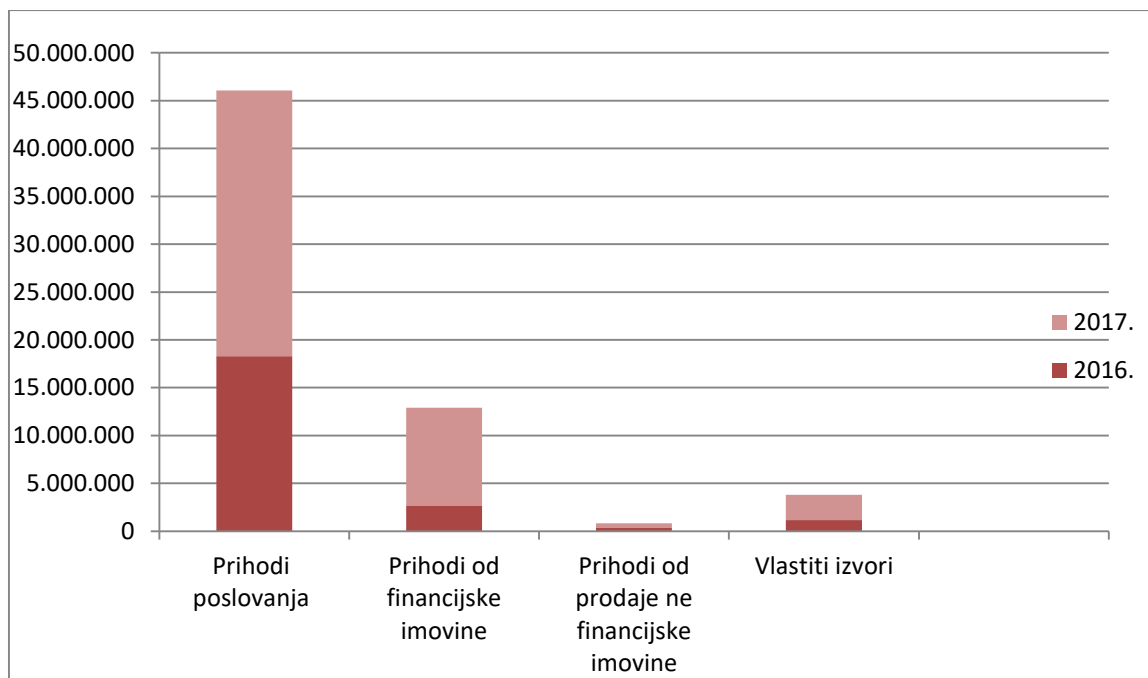
Starog grada Drežnik i rekonstrukciju nerazvrstanih cesta iz fondova Europske unije i dospijeća obveza za isto.

Višak prihoda iz prethodnih godina

Razvidno je da će Općina Rakovica završiti fiskalnu godinu sa pozitivnim rezultatom, odnosno da će imati višak sredstava raspoloživ za buduće razdoblje, stoga se u proračunu planira višak prihoda u iznosu od 2.647.000,00 kn koji se prenosi u narednu fiskalnu godinu.

Višak prihoda se očekuje zbog projekata za koje je bilo nužno osigurati sredstva radi stvaranja obveze, a nisu realizirani do kraja godine već se njihova realizacija prenosi u slijedeću godinu ili će biti realizirani u manjim iznosima, ali i zbog činjenice da su neki prihodi ostvareni u većim iznosima od planiranih.

Grafikon 2. Planirani prihodi i primici u 2016. i 2017. godini

Izvor: Studentica izradila sama na temelju podataka

5.2. Rashodi

Rashodi i izdaci Proračuna Općine Rakovica za 2017. godinu u iznosu od 27.759.001,00 kn rezultat su procjene proračunskih prihoda i primitaka.

Rashodi i izdaci Proračuna odnose se na rashode poslovanja i rashode za nabavu nefinancijske imovine.

Rashodi poslovanja

- **Rashodi za zaposlene** planirani su u ukupnom iznosu od 1.591.300,00 kn i u ukupnoj strukturi rashoda i izdataka čine udio od 5,74%, a obuhvaćaju bruto plaće službenika, namještenika i dužnosnika, kao i plaće za javne radove, ostale rashode za zaposlene (darovi za djecu, regresi, božićnice, jubilarne nagrade), te doprinose na plaće.
- **Materijalni rashodi** planirani su u ukupnom iznosu od 3.485.000,00 kn, odnosno 12,79% od ukupnih rashoda i izdataka Proračuna. U njima su sadržani troškovi za redovno funkcioniranje i obavljanje djelatnosti (rashodi za službena putovanja, naknade za prijevoz, za stručno usavršavanje zaposlenih, rashodi za uredski materijal, ostali materijal i robu, energiju, tekuće i investicijsko održavanje, sitni inventar, zatim rashodi za telefon, poštu, promidžbu i informiranje, usluge tekućeg i investicijskog održavanja, komunalne usluge, zakupnine i najamnine za prostor za održavanje izbora, zdravstvene, intelektualne i osobne usluge – usluge odvjetnika i pravnog savjetnika, javnobilježničke usluge, katastarske i geodetske usluge, usluge agencija i student servisa, usluge vještačenja, zatim računalne i druge usluge, usluge pri registraciji vozila, grafičke, tiskarske usluge i usluge uvezivanja, kopiranja i sl., ostale nespomenute usluge, monitoring deponije Čuić Brdo, naknade za rad predstavničkih i izvršnih tijela, povjerenstava, komisija i odbora, biračkih odbora i izbornog povjerenstva, premije osiguranja imovine, reprezentacija i članarina, rashodi za pristojbe i naknade, naknade za pravo služnosti, troškovi sudskih postupaka, rashodi protokola, rashodi za obilježavanje blagdana, Dana Općine, zabavnih večeri u Rakovici i Drežnik Gradu, za manifestacije u eko etno tržnici, za organizaciju sportskih događanja, te za ostale nespomenute rashode. Najveća stavka unutar ove

skupine su rashodi za usluge sa iznosom od 2.112.300,00 kn od kojih se iznos od 1.324.300,00 kn odnosi na tekuća i investicijska održavanja objekata komunalne infrastrukture, javnih površina, javne rasvjete te groblja i mrtvačnica.

- **Financijski rashodi** sa planiranim iznosom od 191.000,00 kn odnose se na sredstva za bankarske usluge i usluge platnog prometa, planirane kamate za zaduživanje, te naknade Poreznoj upravi za poslove utvrđivanja, evidentiranja, nadzora i naplate općinskih prihoda. Udio tih rashoda u ukupnim rashodima iznosi 0,69%.
- **Subvencije** su planirane u ukupnom iznosu od 270.000,00 kn i u ukupnoj strukturi čine udio od 0,98%, a odnose se na sredstva koja su planirana za poljoprivrednike, te za male i srednje poduzetnike za poticanje proizvodnje i pružanje usluga.
- **Pomoći dane u inozemstvo i unutar općeg proračuna** planirana su u iznosu od 1.918.000,00 kn, a radi se o planiranim kapitalnim pomoćima Hrvatskim vodama za projekt odvodnje i vodoopskrbe aglomeracije Plitvička Jezera, kapitalnim pomoćima Hrvatskim cestama za projektnu dokumentaciju za pješačke staze (nogostupe), te tekuće pomoći OŠ Eugena Kvaternika i srednjim školama u Korenici i Slunju. Udio rashoda za pomoći dane u inozemstvo i unutar općeg proračuna u ukupnim rashodima iznosi 6,92%.
- **Naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja i druge naknade** planirana su u iznosu od 732.700,00 kn, a radi se o vrsti rashoda koja podrazumijeva novčana davanja građanima i kućanstvima općenito za određene potrebe, dok se naknada građanima i kućanstvima u naravi odnosi na posredno ili neposredno osiguravanje određenih dobara i/ili usluga. Udio navedenih rashoda u ukupnim rashodima iznosi 2,65%.
- **Ostali rashodi** u ukupnom iznosu od 2.051.000,00 kn ili 7,40% udjela u ukupnim rashodima, obuhvaćaju tekuće i kapitalne donacije, proračunsku pričuvu te kapitalne pomoći koje su ujedno i najznačajnija stavka navedenih rashoda sa 48,76% udjela.

Rashodi za nabavu nefinancijske imovine

- **Rashodi za nabavu neproizvedene dugotrajne imovine** u iznosu od 100.000,00 kn.
- **Rashodi za nabavu proizvedene dugotrajne imovine** u iznosu od 12.095.001,00 kn, odnosno 43,61% od ukupno planiranih rashoda proračuna.

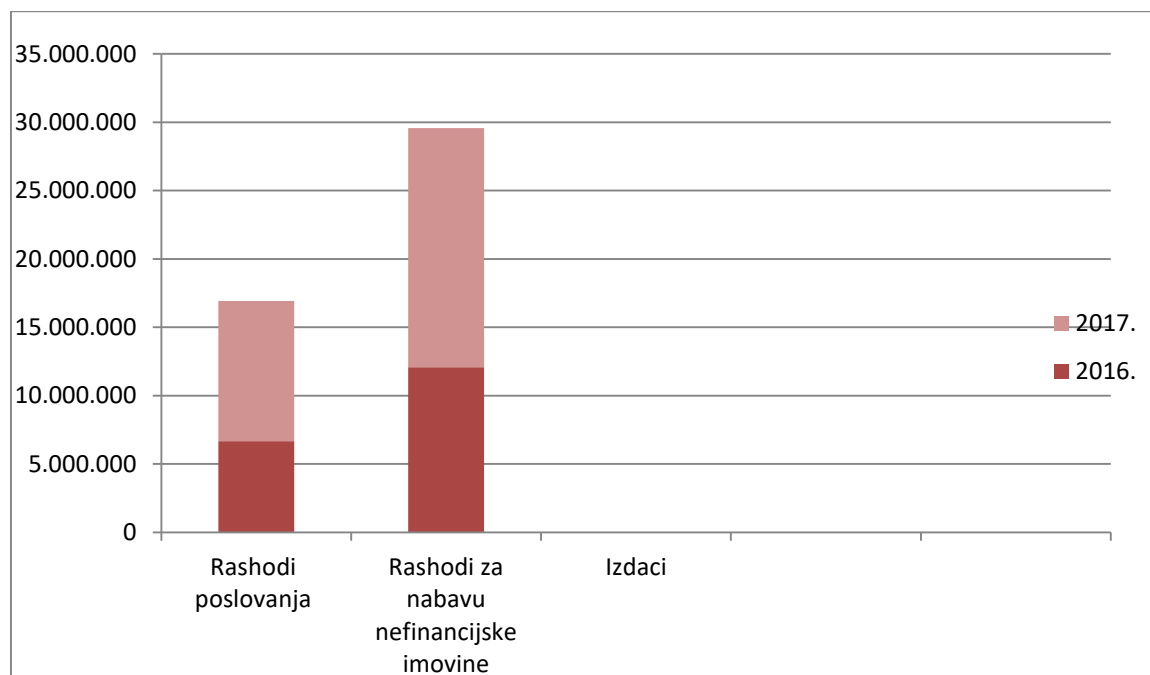
Budući da su planirani rashodi za 2017. godinu veći u odnosu na planirane prihode, manjak prihoda planira se pokriti prenesenim sredstvima iz 2016. godine u iznosu od 2.647.000,00 kuna.

Tablica 4. Struktura rashoda i izdataka proračuna Općine Rakovica

USPOREDBA PRORAČUNA 2016./2017.	RASHODI I IZDACI U 2016.	RASHODI I IZDACI U 2017.	INDEKS 2017./2016.
1.RASHODI POSLOVANJA	6.667.500,00	10.264.000,00	53,94%
2.RASHODI ZA NABAVU NEFINANCIJSKE IMOVINE	12.084.200,00	17.495.001,00	44,77%
3. IZDACI (za financijsku imovinu i otplate zajmova)	0,00	0,00	0,00%
UKUPNI RASHODI I IZDACI	18.751.700,00	27.759.001,00	48,03%

Izvor: Izradila studentica na temelju podataka iz proračuna Općine Rakovica

Grafikon 3. Planirani rashodi i izdaci u 2016. i 2017. godini

Izvor: Studentica izradila sama na temelju podataka

5.3. Projekcija planiranog proračuna za 2018.–2019. godinu

Projekcija proračuna procjena je prihoda primitaka te rashoda i izdataka proračuna za višegodišnje razdoblje, a donosi je predstavničko tijelo u Općini, Općinsko vijeće.

U Općini Rakovica prikazana je projekcija proračuna za 2018. godinu te 2019. godinu. Projekcija se planira u okvirima raspoloživih prihoda za financiranje onih aktivnosti i projekata koji su u skladu s ciljevima.

Slijedećom tablicom prikazani su ukupni prihodi i primici te ukupni rashodi i izdaci za proračun 2017. godine, te projekcija za 2018. i 2019. godinu.

Tablica 5. Prijedlog proračuna za 2017. godinu te projekcija za 2018. i 2019. godinu

PRIJEDLOG PRORAČUNA	PRORAČUN 2017.	PROJEKCIJA 2018.	INDEKS 2018/2017	PROJEKCIJA 2019.	INDEKS 2019/2017
1.PRIHOD POSLOVANJA	18.302.001,00	18.000.301,00	98,35%	11.820.301,00	64,58%
2. PRIHOD OD PRODAJE NEFINANCIJSKE IMOVINE	410.000,00	410.000,00	0,00%	410.000,00	0,00%
3.PRIMICI (od financijske imovine i zaduženja)	6.400.000,00	1.575.000,00	24,61%	875.500,00	13,67%
4.RASPOLOŽIVA SREDSTVA (Iz prethodnih godina Vlastiti izvori)	2.647.000,00	0,00		0,00	
UKUPNI PRIHODI I PRIMICI	27.759.001,00	19.985.301,00	71,96%	13.105.801,00	47,21%
1.RASHODI POSLOVANJA	10.264.000,00	9.343.300,00	91,02%	8.735.300,00	85,11%

2.RASHODI ZA NABAVU NEFINANCIJSKE IMOVINE	17.495.001,00	4.242.001,00	24,26%	4.370.501,00	24,98%
3. IZDACI (za financijsku imovinu i otplate zajmova)	0,00	6.400.000,00		0,00	
UKUPNI RASHODI I IZDACI	27.759.001,00	19.985.001,00	71,95%	13.105.801,00	47,21%

Izvori: izradila studentica na temelju podataka iz proračuna Općine Rakovica

Iz tablice je vidljivo da su ukupni prihodi i primici u 2018.godini planirani niži za 1,25% u odnosu na 2017. godinu, dok su u 2019. godini niži za 35,42 % u odnosu na 2018. godinu.

Možemo zaključiti da se prihodi i rashodi kroz sve tri godine kreću jednako kako i govori načelo uravnoteženosti, dakle prihodi i primici pokrivaju rashode i izdatke. Ukoliko dođe do smanjenja proračunskih prihoda, predstavničko tijelo je spremno donijeti odluku kojom se odustaje od određenih projekata i aktivnosti.

5.4. Plan razvojnih programa Općine Rakovica za razdoblje od 2017.- 2019. godine

Planom razvojnih programa definirani su strateški ciljevi i prioriteti razvoja Općine Rakovica. Glavni ciljevi razvojnih programa Općine Rakovica su osiguranje preduvjeta za razvoj turizma, turističkih sadržaja, podizanje društveno-socijalnog standarda i zdravstvene sigurnosti stanovništva, poboljšanje uvjeta odgoja i obrazovanja, razvoj sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda, jačanje malog i srednjeg poduzetništva, razvoj i unapređenje sadržaja i infrastrukture u turizmu, unapređenje poljoprivredne proizvodnje, zaštita okoliša, prirodne i kulturne baštine i ostalih pratećih sadržaja.

Suradnja sa civilnim sektorom u osmišljavanju, provedbi projekata i programa u svrhu izgradnje i povećanja svijesti, te individualne i društvene odgovornosti po pitanju zaštite okoliša i održivog razvoja. Kontinuirano obrazovanje stanovništva (od predškolske dobi preko osnovnih i srednjih škola) te podizanje svijesti građana svih dobnih kategorija o smanjenju zagađenja, kao i potpora eko-inicijativama građanskog društva.

Provedbom brojnih aktivnosti očuvanja bioraznolikosti i prirodnih i kulturnih vrijednosti utjecati na razvijanje svijesti o potrebi njihova očuvanja, kao čimbenika kvalitetnog života i jednog od temelja razvoja zajednice. Povećanje kvalitete života, stvaranja povoljnijeg okruženja za razvoj održivog gospodarstva, obogaćivanje i proširenje turističke ponude, održivo korištenje prirodnih resursa i kulturno povijesne baštine, educirano stanovništvo za očuvanje bioraznolikosti prirodnih i kulturnih vrijednosti.

STRATEŠKI CILJEVI	PRIORITETI	MJERE	Programska klasifikacija: program/aktivnost/ projekt	Naziv programa/aktivnosti/kapitalnog projekta	Ostvarenje 2015.	Plan 2016.	Plan 2017.	Projekcija 2018.	Projekcija 2019.	Pokazatelj rezultata	Polazna vrijednost 2016.	Ciljana vrijednost 2017.	Ciljana vrijednost 2018.	Ciljana vrijednost 2019.	Odgovornost za provedbu mjere (organizacijska klasifikacija -razdjel glava)
CILJ 1. - C1 : IZGRADNJA I REKONSTRUKCIJA KOMUNALNE I PROMETNE INFRASTRUKTURE	C1-P1: Izgradnja i poboljšanje komunalne i prometne infrastrukture	C1-P1-M1: Razvoj sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda	P3012/ K100001	Izgradnja komunalne infrastrukture/Izgradnja sustava vodoopskrbe i odvodnje	0.00	540 000.00	1 825 000.00	2 467 500.00	1 856 500.00	Smanjenje direktno ispuštene količine neobrađenih otpadnih voda u vodotole %	95%	90%	50%	25%	003/00301
										Postotna realizacija projekta izgradnje sustava odvodnje i pročišćavanje otpadnih i oborinskih voda	5%	50%	80%	100%	003/00301
										Broj izgrađenih pročistača otpadnih voda	0	0	0	1	003/00301
										Povećanje udjela obuhvaćenog stanovništva kanalizacijskim sustavom za prikupljanje otpadnih voda	0%	0%	0	80%	003/00301

										Povećanje udjela obuhvaćeoggospdoa rskog sektora kanalizacijskim sustavom za prikupljanje otpadnih voda	0%	0%	0%	95%	003/00301
										Povećanje dužine izgrađene i obnovljene kanalizacijske mreže	0	0	0	50	003/00301
CILJ 1. - C1 : IZGRADNJA I REKONSTRUKCIJA KOMUNALNE I PROMETNE INFRASTRUKTURE	C1-P1: Izgradnja i poboljšanje komunalne i prometne infrastrukture	C1-P1-M2: Razvoj sustava vodoopskrbe	P3011/ A100001; P3013/ K100001	Ostle potrebe komunalnog gospodarstva/ Osiguranje pitke vode; Izgradnja komunalne infrastrukture/ Izgradnja sustava vodoopskrbe i odvodnje	50 000.00	670 000.00	550 000.00	294 500.00	294 500.00	Postotak smanjenja gubitka vode	29%	28%	27%	25%	003/00301
										Povećanje udjela stanovnika obuhvaćenih sustavom javne vodoopskrbe u %	0.50%	0.50%	1%	1.50%	003/00301
										Povećanje dužine obnovljene vodovodne mreže	200m	3000 m	4234 m	2.000 m	003/00301

CILJ 2. - CZ: RAZVOJ MALOG I SREDNJEG PODUZETNIŠTA U POLJOPRIVREDI, ŠUMARSTVU I												
C2-P1: Jačanje malog i srednjeg poduzetništva												
C2-P1-M1: Stvaranje uvjeta za razvoj malog i srednjeg poduzetništva												
C1-P1-M3: Funkcionalna i moderna infrastruktura												
P3013/ K100002; P3013/ K100003	Izgradnja komunalne infrastrukture/ Rekonstrukcija nerazvrstanih prometnica iz EU sredstava; Nerazvrstane prometnice	37 621.25	7 052 680.62	5 824 001.00	524 001.00	524 001.00	Broj projekata za koje je pripremljea sva potrebna tehnička dokumentacija	1	2	1	1	003/00301
							Povećanje broja kilometara novoizgrađenih cesta	0.5	2	1	0.5	003/00301
							Povećanje broja obnovljenih i novoizgrađenih autobusnih stajališta	2	4	0	0	003/00301
							Kilometri cesta na kojima su se provele aktivnosti održavanja	30	32	34	34	003/00301
P3011/ A100002	Komunalni poslovi/ Održavanje prometnica	313 603.25	663 889.90	603 000.00	520 000.00	520 000.00	Povećan broj korisnika financijskih potpora za pokretanje ili osnaživanje poslovanja	4	5	6	7	003/00301
P3007/ A100002	Razvoj poduzetništva/ Poticanje ostalih poduzetničkih djelatnosti	0.00	100 000.00	30 000.00	50 000.00	70 000.00	Povećan broj registriranih poduzeća i obrta	1	1	1	1	003/00301
P3007/ K100001	Razvoj poduzetništva/Poduzetničke zone	254 214.87	420 000.00	820 000.00	720 000.00	720 000.00	Povećana razina kvalitete infrastrukturne opremljenosti poslovne zone	5%	10%	10%	10%	003/00301

C2-P2: Razvoj i unapređenje sadržaja i infrastrukture u turizmu	C2-P2-M1: Poticanje razvoja ruralnog turizma								Povećan broj poduzetnika u poslovnoj zoni	0	2	4	8	003/00301
									Povećan broj programa, projekata i aktivnosti LAG-a	0	1	1	1	003/00301
	C2-P2-M2: Poticanje razvoja turizma temeljenog na baštini	P3007/A100003	Razvoj poduzetništva/Lokalna akcijska grupa i proizvođačka organizacija	7 161.00	10 000.00	10 000.00	10 000.00	10 000.00	Povećan broj novih poduzetničkih aktivnosti u ruralnom području	1	1	1	1	003/00301
									Unaprijeđeni/obogaćeni tematizirani programi i događanja u %	5%	10%	10%	10%	003/00301
									Povećan broj organiziranih tematiziranih programa i događanja	4	7	7	7	003/00301
		P3006/A100001; P3006/K100001; P3006/K100002	Razvoj turizma/Tekuće donacije TZO Rakovica; Razvoj turizma/Kapitalne donacije JU Rakovica; Razvoj turizma/Kapitalne donacije TZO Rakovica	152 000.00	238 000.00	400 000.00	320 000.00	320 000.00	Povećanje kapaciteta i kvalitete ugostiteljskih objekata u %	3%	4%	6%	6%	003/00301

										Povećanje broja dolazaka i noćenja turista u %	5%	5%	5%	5%	003/00301
C2-P3: Unaprijeđenje poljoprivredne proizvodnje	C2-P3-M1: Poticanje i usklađenje poljoprivredne proizvodnje s uvjetima na tržištu									Povećan broj poljoprivrednih gospodarstava korisnika finansijskih potpora	12	14	15	16	003/00301
		P3007/A100001	Razvoj poduzetništva/Poticanje razvoja poljoprivrede	90.931,55 ,	450 176.10	346 000.00	346 000.00	346 000.00	Povećanje poljoprivrednih površina koje se obrađuju	5 ha	20 ha	50 ha	100 ha	003/00301	
		P3007/A100001	Razvoj poduzetništva/Poticanje razvoja poljoprivrede	0.00	65 000.00	65 000.00	65 000.00	65 000.00	Broj sajmovi na kojima su predstavljeni lokalni proizvodi radi poboljšanja njihove prepoznatljivosti	6	7	8	9	003/00301	

CILJ 3: ZAUSTAVLJANJE PROCESA DEPOPULACIJE, JAČANJE LJUDSKIH RESURSA I ODRŽIV RAZVOJ															
C3-P1: Podizanje društveno-socijalnog standarda i zdravstvene sigurnosti															
C3-P1-M1: Jačanje socijalnog standarda															
C3-P1-M3: Poboljšanje uvjeta odgoja i obrazovanja															
		CZ-P3-M3: Razvoj poljoprivrednih zadruga, udruga i klastera te suradnja među dionicima	P3007/ A1000003	Razvoj poduzetništva/ Lokalna akcijska grupa i proizvođača organizacija	7 161.00	34 200.00	20 000.00	20 000.00	20 000.00	Povećan broj osnovanih poljoprivrednih zadruga, udruga i klastera	0	1	0	0	003/00301
			P3001/ T100001; P3015/ A100002; 3015/ A100004	Rashodi za redovnu djelatnosti/ Javni radovi-gerontodomačice; Socijalna i humanitarna skrb/ Stanovanje; Socijalna i humanitarna skrb/ Crveni križ Slunj	25 126.52	207 500.00	215 700.00	215 700.00	215 700.00	Smanjenje broja socijalno isključenih osoba, osoba u stanju socijalne potrebe	40	41	41	41	003/00301
			P3005/ A100002; P3005/ A100003	Školsko obrzovanje/ Srednjoškolsko obrazovanje; Škiolsko obrazovanje/ Visokoškolsko obrazovanje	102 285.36	113 000.00	130 000.00	130 000.00	130 000.00	a) Broj učenika srednjih škola kojima se sufinancira prijevoz/ b) Broj učenika srednjih škola kojima se sufinancira prijevoz - jednokratno/ c) Broj studenata kojima se sufinancira prijevoz - jednokratno	a) 84 b) 18 c) 46	a) 84 b) 25 c) 55	a) 84 b) 25 c) 55	a) 84 b) 25 c) 55	003/00301

PRIRODNE I KULTURNE BAŠTINE I ELEKTRICITET	C3-P1-M4: Povećanje i unaprjeđenje kapaciteta i kvalitete sportsko-	P3005/ A100002; P3005/ A100003	Školsko obrazovanje/ Srednjoškolsko obrazovanje; Školsko obrazovanje/ Visokoškolsko obrazovanje	0.00	36 000.00	36 000.00	36 000.00	36 000.00	Broj stipendija a) učenika b) studentskih	a) 3 b) 3	a) 3 b) 3	a) 3 b) 3	a) 3 b) 3	003/00301
		P3010/ A100001	Javne potrebe u športu/ Tekuće donacije športskim udrugama	54 000.00	56 000.00	56 000.00	56 000.00	56 000.00	Povećanje broja amaterskih sportaša	75	85	95	100	003/00301
	C3-P2: Razvoj civilnog društva	C3-P2-M1: Jačanje kapaciteta civilnog društva	Tekuće donacije udrugama/ Potpore za redovan rad udrugama	69 700.00	88 000.00	103 000.00	98 000.00	98 000.00	Povećan broj uključenih građana u aktivnosti i inicijative od strane uduga u %	5%	5%	5%	5%	003/00301
									Povećan broj udruga s istaknutim rezultatima	1	1	1	1	003/00301
PRIRODNE I KULTURNE BAŠTINE I ELEKTRICITET	C4-P1: Unaprjeđenje zaštite okoliša i energetske zastite zraka i tla i kontinuirano praćenje kvalitete	P3010/ A100001	Komunalni poslovi/ Održavanje čistoće	22 269.50	60 000.00	60 000.00	60 000.00	60 000.00	Broj provedenih testiranja	3	3	3	3	003/00301

		C4-P1-M2: Stvaranje uvjeta za održivo gospodarenje otpadom	P3011/ K100002	Komunalni poslovi/ Reciklažno dvorište i	0.00	301 000.00	143 000.00	215 000.00	180 000.00	Izgradnja građevina za gospodarenje posebnim kategorijama i vrstama otpada (razvrstavanje, skladištenje,)- izgrađeni zeleni otoci u %	0%	30%	80%	100%	003/00301
			P3011/ A100001	Komunalni poslovi/ Održavanje čistoće	0.00	118 000.00	88 000.00	88 000.00	88 000.00	Broj saniranih divljih odlagališta otpadom	1	1	1	1	003/00301
			P3011/ A100004	Komunalni poslovi/ Javna rasvjeta	0.00	200 000.00	280 000.00	280 000.00	280 000.00	Povećanje broja provedenih mjera poboljšanja energetskog sustava (led lampe javne rasvjete)	50	70	70	70	003/00301
			P3016/ A100001	Tekuće donacije udrugama/ Potpore za redovan rad udruga	2 500.00	3 000.00	3 000.00	3 000.00	3 000.00	Povećanje financijskih sredstava za potporu rada eko udruga	16.60%	0%	0%	0%	003/00301

	C4-P2: Podizanje standarda prirodne i kulturne baštine	Kvalitetnije upravljanje prirodnim i kulturnim vrijednostima	P3008/ K100001	Očuvanje i primicanje kulturne baštine/Uređenje i sanacija starog grada Drežnika	121 917.75	1 138 500.00	7 856 500.00	435 500.00	545 500.00	Broj obnavljanih kulturnih objekata	1	1	1	1	003/00301

6. ZAKLJUČAK

U svim fazama proračunskog procesa provodi se nadzor i revizija trošenja proračunskih sredstava kako bi se nadzirala zakonitost, svrhovitost i pravodobnost korištenja proračunskih sredstava. Nadzor proračuna predstavlja praćenje izvršenja proračuna u odnosu na planske veličine zadane u procesu donošenja proračuna. Praćenje izvršenja proračuna temelji se na računovodstvenim podacima koji se prezentiraju u formi financijskih izvještaja čiji je način sastavljanja i sadržaj propisan. Korisnici proračuna obvezni su sastaviti godišnji financijski obračun kojeg dostavljaju nadležnom ministarstvu.

Proračunski ciklus završava odobravanjem godišnjeg obračuna državnog proračuna.

Građane je potrebno poticati na sudjelovanje u donošenju i provedbi odluka važnih za razvoj zajednice u kojoj žive. U tome ključnu ulogu imaju jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave o kojima ovisi kvaliteta pružanja velikog dijela javnih usluga. Nedostatak inicijative lokalne i područne (regionalne) samouprave za uključivanje građana u proces donošenja odluka od javnog interesa može dovesti do nepovjerenja građana u institucije samouprave.

Proces strateškog planiranja, izrade, donošenja i izvršenja proračuna od velike je važnosti za funkcioniranje jedinica lokalne područne (regionalne) samouprave. Dostupnost informacija o prihodima i rashodima, predviđenim aktivnostima i projektima koji se financiraju iz proračuna ima značajan utjecaj na suzbijanje korupcije i veću efikasnost pri trošenju proračunskog novca.

Općina Rakovica u svom Statutu opsežnije uređuje obavljanje poslova i funkcija iz svog samoupravnog djelokruga.

U Statutu Općine Rakovica se navodi da Općina u svom samoupravnom djelokrugu obavlja velik broj poslova kao što su: prostorno i urbanističko planiranje, uređenje naselja, briga o djeci, socijalnoj skrbi, primarnoj zdravstvenoj zaštiti, kulturi, tjelesnoj kulturi, sportu, odgoju i obrazovanju, zaštiti okoliša i drugo.

U poglavlju četir detaljnije sam razradila ponudbene sadržaje Općine Rakovica s ciljem da istaknem da je razvoj i unapređenje turizma kao i ponuda raznovrsnih sadržaja jedan od relevantnih faktora cjelokupnog razvoja Općine i punjenja proračuna.

Blizina Nacionalnog parka Plitvička jezera i sve veća posjećenost turista s raznih strana svijeta otvaraju mogućnosti osobito mladim ljudima da se zadrže u svojim sredinama i kroz razvoj malog poduzetništva, malih poljoprivrednih gospodarstva sebi i svojim obiteljima osiguraju egzistenciju. Zadržavanjem mlade populacije, stvaranjem mladih obitelji jačala bi i demografska struktura stanovništva, mladi ne bi imali potrebe iseljavati u druge zemlje tražeći posao, što je nažalost notorna stvar u Republici Hrvatskoj koju pratimo putem medija.

Općina Rakovica ne bilježi značajan odlazak mladih u strane zemlje i bitno je istaknuti da upravo Općina Rakovica ima izrazito malu stopu nezaposlenosti, točnije u vrijeme turističke sezone znatan je osjet nedostatka određenog profila kadrova iz područja ugostiteljstva, turizma i trgovine.

Iz pomno analizirane materije koju sam koristila za pisanje završnog rada s osvrtom na proračun Općine Rakovica, mišljenja sam da predstavničko tijelo kao i izvršna vlast Općine Rakovica, uz koordinaciju županijskih i državnih struktura vlasti, imaju širok dijapazon mogućnosti da Općina Rakovica bude vodeća i uzorna općina u Republici Hrvatskoj po svom razvoju. Računajući na vlastite izvore i pomoć iz sredstava EU fondova i realizacijom opravdanih razvojnih programa osigurati će se i veći priljev sredstava u proračun i svjetlija budućnost sadašnjim i budućim generacijama.

Ime i prezime

Zdenka Bičanić

(potpis studenta)

LITERATURA:

1. Alijagić M.; Financiranje javne uprave, Veleučilište „ Nikola Tesla“ u Gospiću, Gospić, listopad, 2015.
2. Brummerhoff, D.; Javne financije , Mate, Zagreb, 2000.
3. Jakir Bajo i suradnici; Primjena računskog plana proračuna 2008/2009, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, 2008.
4. Jelčić, B.; Javne financije, RRiF, Zagreb, 2001.
5. Jurković P.; Javne Financije, Masmedija, Zagreb, 2002.
6. Ott. K.: et.al: Proračunski vodič za građane, Institut za javne financije, Zagreb, 2009.
7. Zakon o proračunu, Narodne novine 15/15 – na snazi od 14.02.2015.
8. Zakon o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, Narodne novine 17/93, 69/97, 33/00, 73/00, 127/00, 59/01, 107/01, 117/01, 150/02, 147/03, 132/06, 26/07, 73/08, 25/12, 147/14, 100/15, 115/16, na snazi od 01.01.2017.
10. Zakon o državnom uredu za reviziju Narodne novine, 29/11, 61/11, 27/13.
11. Službene stranice Općine Rakovica

POPIS GRAFIKONA, SLIKA I TABLICA

POPIS GRAFIKONA

1. Dobna struktura stanovnika Općine Rakovica	20
2. Planirani prihodi i primici u 2016. i 2017. godini.....	34
3. Planirani rashodi i izdaci u 2017. i 2018. godini	37

POPIS SLIKA

Slika 1.: Struktura državnog proračuna	6
Slika 2.: Grb Općine Rakovica	17
Slika 3.: Stari grad Drežnik.....	17
Slika 4.: Baraćeve spilje.....	18
Slika 5.: Položaj središta Općine Rakovica na karti Karlovačke županije	19
Slika 6.: Ponuda smještajnih kapaciteta.....	21
Slika 7.: Stari grad Drežnik	23
Slika 8.: Baraćeve spilje.....	23
Slike 9.: Baraćeve spilje.....	23
Slike 10.: Biciklistička staza.....	24
Slika 11.: Izložba rakovičkog sira i domaćih proizvoda.....	24
Slika 12.: Eko tržnica u Grabovcu	25
Slika 13.: Ranč Doline Jelena.....	26

POPIS TABLICA

Tablica 1. Planiranje državnog proračuna.....	9-10
Tablica 2. Opći dio proračuna Općine Rakovica za 2017. sa projekcijom za 2018. i 2019.	

godinu	29-30
Tablica 3. Struktura prihoda i primitaka proračuna Općina Rakovica za 2016. i 2017.	
godinu.	32
Tablica 4. Struktura rashoda i izdataka proračuna Općine Rakovica.....	
	37
Tablica 5. Prijedlog proračuna za 2017. godinu te projekcija za 2018. i 2019. godine...38	
Tablica 6. Plan razvojnih programa Općine Rakovica za razdoblje 2017. i 2019.	
godine.....	41-50